

AKÎDE ÜZERİNE İKİ RİSÂLE

İMAM EZ-ZEHEBÎ

Hıristiyanlara Benzemeye Reddiye

ES-SAN'ANÎ

Tathiru'l-İ'tikâd

Tercüme: MEHMET EMİN AKIN

MEDARİKİ YAYINLARI

3. BASKI

بسم الله الرحمن الرحيم

HIRİSTİYANLARA BENZEMEYE
REDDİYE

İMAM EZ-ZEHEBÎ

&

TATHİRÜ'L-İ'TİKÂD

EL-EMİR ES-SAN'ÂNÎ

Medarik Yayınları: 3-4

Birinci Kitap:

Kitabın asıl ismi: et-Teşebbuhu'l-Hasis Bi Ehli'l-Hâmis

Müellif: Muhammed İbn Ahmed İbn Osman İbn Kaymaz ez-Zehebî

İkinci Kitap:

Kitabın asıl ismi: Tathiru'l-İ'tikad An Edrani'l-İlhâd

Müellif: Muhammed İbn İsmail el-Emir es-San'ânî

Tercüme: Mehmet Emin Akın

ISBN: 978-9944-340-04-5

Dizgi, iç düzen: Medarik Yayınları

Kapak: Mehmet S. Fidancı

1. basım: Nisan 2006

3. basım: Mayıs 2010

Ankara, Kalkan Matbaacılık

Medarik Yayınları

Fevzi Çakmak-II Sokak No: 38/21 Kızılay/Ankara

Telefon: (0312) 231 84 59

e-mail: medarik@gmail.com

HIRİSTİYANLARA BENZEMEYE REDDİYE

İMAM EZ-ZEHEBÎ

Tercüme
Mehmet Emin AKIN

M E D A R İ K Y A Y I N L A R I

İÇİNDEKİLER

İmam ez-Zehebî'nin "Hristiyanlara Benzemeye Reddiye" Adlı Risalesi Hakkında Bir Giriş	9
İmam ez-Zehebî Kimdir?	19
En Meşhur Eserleri	23
Hristiyanlara Benzemeye Reddiye.....	25

GİRİŞ

ez-Zehebî'nin hacimce küçük, ancak sahîh bir akide hususunda çok önemli olan bu risalesi; bundan yedi yüz yıl önce yazılmış da olsa, müslüman toplumların o günkü durumunu göz önüne sermekte ve cahiliyyenin boyutları hakkında bize bir bilgi vermektedir. ez-Zehebî de tüm diğer İslâm âlimleri gibi, Müslümanların, Yahudi, Nasranî ve Mecûsîlere benzememeleri konusunda, Allah Azze ve Celle'nin kitabı ve Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Sünneti'nden aldığı ilim ve yetki ile bizleri uyarmış ve kendisine düşen görevi yapmıştır.

Özellikle de İmam ez-Zehebî'nin bu risaleyi kaleme aldığı dönem, İslâm ümmetinin başına iki büyük musibet ve belânın geldiği bir çağdır. Bu dönem, Hulagu'nun ordularının İslâm topraklarını kan gölüne çevirdiği ve milyonlarca insanı kılıçtan geçirip neredeyse bütün kütüphanelerini ateşe vererek, âlimlerinin kellesinden tepeler inşa ettiği yıkımın zararı atlatılmadan, devamında da Haçlı Seferlerinin bıraktığı korkunç yıkım ve üstelik Hıristiyanlarla Yahudilerin henüz İslâm'a karşı ciddi bir güç olamadıkları bir dönemdir.

Allah'ın hikmetinden olacak ki bu dönem, O'nun dinini korumak için, cesur ve yürekli ilim ehlinin kâfirlere ve bid'at ehline karşı meydana çıkıp Müslümanların yüreğinde cihad ateşini tutuşturdukları bir dönemdi. İmam Nevevî, İbn Teymiyye, İbn Kesir, İbn Abdilhadî, İbn Kayyım el-Cevziyye, İz İbn Abdisselam ve İbnu'n-Nahhas gibi değerli âlimler, cihadları ve ilimleriyle, arkalarında çağlara damgasını vuracak bir ilmî miras bıraktılar. İşte böyle bunalımlı bir dönemde, Müslümanlardan bazısının içine düştüğü durumu, bu küçük risale ile bir nebze de olsa görmemiz mümkün olmaktadır.

Kur'an; bu ümmeti, daha önce kendilerine kitap verildiği halde, şirke ve küfre düşenlerin amellerinden birçok kez uyarmış ve bunun akıbeti hakkında hükümler zikretmiştir. Bu ümmetlerin hidayetden sapmalarının sebebi; ya hevâlarına uymak veya kendilerine gönderilen kitabı tahrif etmek, ya da birbirlerinin mallarını bâtil yollarla yemek yahut âlimlerini helâl ve haram kılmada Allah'a ortak koşmak, ya da putlara ve suretlere tapmak, ibadetlerini Allah'ın indirmedığı şekilde yerine getirmek veya Allah'ın gönderdiği dinden bazı emirleri çıkarmak ve onda olmayan emirleri hayatlarına uygulamak, kimi zaman da kitabın bir kısmına iman edip bir kısmına iman etmemek türünden olan amelidir.

Dinin aslı; onu Allah'tan geldiği gibi alıp iman etmek ve hayatımızı ona göre düzenlemektir. İbadetin aslı ise; dinde Allah'ı tevhid eyledikten sonra, "ihlâs"la dini, Allah için, Allah'tan geldiği gibi halis (saf, berrak, tertemiz, hanif) yani içine şirk, küfür, dalâlet ve bid'at karıştırmadan yaşamak ve onu yaşatmaya çalışmaktır. Bunun da iki şartı vardır: Biri; Allah ve Rasulü'nden (*sallallahu aleyhi ve sellem*) gelene uymak, diğeri de; kâfirlerin ve müşriklerin dinlerinden ve onların

dinlerine ait olan itikad ve amellerden ve bunun vesilelerinden uzak olmaktır.

Dinin halis bir biçimde korunup yaşatılabilmesi, temelde sahih bir ilim ve iman gerektirir. Dinin ayakta kalabilmesi ve insanlara yol gösterebilmesi için, Müslümanları yöneten ve onlardan olan emir sahiplerinin; toplumu Allah'ın emirlerine göre yönlendirmeleri ve onları Rasul'ün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Sünneti'ne uymaları hususunda bilgilendirip eğitmeleri gerekir.

İslâmî bir hükümet olsa da olmasa da -tıpkı bugün içinde bulunduğumuz durum gibi- tüm Müslümanların özellikle ilim sahibi olanların; Allah'ın emanetini hakkıyla yerine getirme konusunda dürüst, ahiretini dünyaya değişmeyen, gözü tok, cesur, Hakkı üstün kılmak için bu uğurda imtihanlara katlanabilecek ve iyiliği emredip kötülükten alıkoyacak bir şahsiyete sahip olmaları gerekir.

Kur'an'da, nebilerin ve rasullerin tevhide çağrıları ve tevhid dini İslâm uğrunda verdikleri mücadeleleri, ahlâk, sabır ve azimleri, bizim için asla bir benzeri olmayan örnek bir Rabbanî yoldur.

Müslüman olmayanlara benzemenin neredeyse hiç yadırganmayıp Müslüman'a benzemenin alaya alındığı günümüzde, iman ettiklerini söyleyenlerin, Allah'a verdikleri sözde sebat edip durmalarının gerekliliği hepimizce bilinmektedir.

Allah'a verdiğimiz sözde durabilmemiz için:

- a) Tevhid ilmini, Kur'an ve Sünnet'e bağlılığı sevdirmek ve fıkıh ilmini ihya etmek.
- b) Mezhep ve meşreb taassubuna son vermek.
- c) Eleştiri ve kınama yerine "nasihat" yolunu seçmek.

d) Ma'rufu öğrenince; Kitaba ve Sünnete uyanlarla, inat ve kibir ehli olan dalâlet ve bid'at ehlini birbirinden ayırmak.

e) Ma'rufu emretmenin yasaklandığı bir zamanda ise, münkerden alıkoymayı en güzel vesile ve üslupla yapmak.

f) Müslümanları bilgilendirmek için mümkün olan tüm meşru yolları denemeyi ihmal etmemek.

Öncelikle Türkiye gibi, neredeyse insanların birçoğunun İslâmî Sünnetleri terk edip çağdaş cahiliyyenin yöntem ve yaşam tarzlarını hayatlarına uyguladıkları bir yerde, işlerin hiç de kolay olmayacağının da farkında olmak gerekir. Bunu bir misalle açıklayalım:

Yılbaşı kutlamalarına, Hıristiyanların bir uygulamasıdır deseniz, rejimin yargı organları insanların özgürlüklerine müdahale edip din ayrımı yaptığınız bahanesiyle sizi yargılayabilirler. “Milli Piyango”nun ve benzeri şans (!) oyunlarının, İmam ez-Zehebî'nin de risalesinde belirttiği gibi, Hıristiyanların bayramlarını kutlarken oynadıkları bir tür kumar olduğunu ve bundan elde edilen gelirin de haram olduğu hakkında, Diyanet İşleri Başkanlığı'ndaki sorumlular bir şeyler söyleseler koltuklarından olabilirler. Bu, rejimi eleştirmek anlamında algılanıp din adamlarının (!) devlet işlerine karışmaları olarak nitelendirilebilir.

Her ne hikmet veya her ne politika ise, 1998 yılının son piyango çekilişi hakkında Diyanet İşleri Başkanının haramlık fetvası vermesine karşılık hükümetten ciddi bir tepki duyulmadı. Tabii bu “fetva”da muhatabın devlet veya hükümet değil de “vatandaş” olması da galiba önemli bir rol oynamış olsa gerek. “Vatandaş” ise, ne Diyanet'e ve ne de onun başındaki zatın fetvasına bir değer vermedi. Çünkü onlar için şöhret olmak ve köşe dönmek, velev ki haram ve lanetlen-

miş bir kazançla da olsa, dine saygıdan daha önemli bir mesele haline gelmiştir.

Hele Müslümanların kızlarının yarı çıplak kıyafetlerle çeşitli kutlamalara çıkarılmalarına, İslâm dininin hükümleri hakkında insanları bilgilendirmek ve dinî öğretimde tek ve yegâne (!) resmi kurum olan Diyanet İşleri Başkanlığı, bunu devletin müslüman kızlara uygulayamayacağını; kızların okullara örtülerini takınarak gitmelerinin İslâm'ın bir emri olmaktan ötürü, hakları ve de görevleri olduğunu, devletin bu hakları onlara yasaklayamayacağını söylese küçük kıyamet kopar.

Ama aynı kurum, öncelikle görevlerinin; devletin işlerine karışmamak olduğunu, bir itaat edası ve bir vacibi eda anlayışıyla ortaya koyabiliyor. Hatta İslâm'ı inkâr edip O'na düşman olanların dahi cenazeleri üzerine namaz kıldırarak, onların da Müslüman oldukları vehmini halkın zihnine yerleştirmek için varolan bir kurum; başta Kur'an'ın emirlerini hayatlarına uygulamak isteyen Müslümanların hakları konusunda gerçeği söyleyememekte ve İslâmî bir hassasiyeti de gerektiği gibi sergileyememektedir.

Diyanet, türbelere giden ve buralardan medet umup adaklar adayanları kınarken, dinlerinin emirleri gereğince okullarda örtünerek okumak isteyen müslüman kızların dinî ve ibadî özgürlüklerinin savunmasını kime bırakıyor? Bu kurumun tüm idarî yetkilileri ve müftüleri, eğer İslâm dinini seviyorlar ve bağlılıklarında samimi iseler, o müslüman kızların haklarını savunmak zorundadırlar. Yeri geldiğinde rejimin çıkarları uğruna bir siyasi ağız haline gelen Diyanet, Müslümanlara gelince neden suskunluğu tercih ediyor?

Batıda hiçbir siyasi rejim, kiliseyi Hristiyanlığa karşı kullanamaz. Buna en başta hem kilise adamları, hem de Hristiyan halk izin vermez.

Türkiye’de devletin Diyanet İşleri Başkanlığı’nı sahiplenmesine rağmen, İslâm’a sınırlama getirmesi ise, din istismarının açık bir misalidir.

İmam ez-Zehebî ve İbn Kesir gibi âlimlerimiz bugünlerimizi görselerdi herhalde laik rejimi koruma, kollama ve onu bir nevi Dinin güvencesi altında tutmak için fetva vermezlerdi. Laik olmak Batıda halkın bir sıfatı iken, Türkiye’de rejimin temel bir özelliği olmuştur. Hâlbuki kanunlara ve hukukî düzenlemelere, insana verilen sıfatlar verilemez. Yani Müslüman ve Hristiyan devlet tabiri olmayacağı gibi, laik devlet tabiri de mantıksal olarak doğru değildir. Ancak, İslâmî yasalar, kilise yasaları veya secular yasalar denilebilir. Laik yasalar tabiri ise yanlıştır. Din devlet tarafından nasıl istismar ediliyorsa, aynı şekilde laiklik de istismar edilip İslâm’a karşı silah olarak kullanılıyor.

Bir taraftan “Din” bütün hızıyla yozlaştırılıp tevhidî misyonundan uzaklaştırılmaya ve dini temsil ettiğini söyleyen kurumlar birer siyasi alet haline getirilmeye çalışılırken, işi düzeltmeye nereden başlamak gerekir dersiniz? Devlet ve politika, doğrudan müdahale gücünü elinde tuttuğu ve dinin saygınlığını koruma adına dini siyasetine alet ettiği sürece, düzeltmeye nereden başlamanın cevabının da fazla bir anlamı kalmıyor.

Kökten bir değişim ve uyanış için; samimi, dürüst, ilimle takvayı şiar edinmiş mü’minlerin, İslâm’ın özgürlüğü adına toplum içinde doğru bir tavır almaları ve dini olması gerektiği gibi onlara anlatıp göstermeleri gerekir. Yoksa başta sistem, camileri de kullanarak karşısına aldığı siyasi organla-

ra, oyların gitmesi kaygısını dile getirerek, aslında açık bir biçimde tavrını belirlemiş oluyor.

İslâm'ı, sadece felsefî ve Hıristiyanvarî bir inanç kurumuna (deizm) ^(*) dönüştürmeye karşı duruş, her mü'minin imanının temel gayesi olmalıdır. Şimdi devletin egemenliğindeki "Laikleştirilmiş Din", Allah'ın hükümlerinin hâkimiyeti konusunda kendisiyle çatışma ve çelişkiye sürükleniyor. Birçok ilim ehli, insanların dinî olarak eğitilmeleri üzerinde sistemle işbirliği yapadursunlar, asıl görülmesi gereken; devletin, dini asıl kimliğinden çıkarmak için bu ilim ehlini nasıl kullandığıdır. Din asıl kimliğinden çıkarıldıktan sonra, insanları hangi dine çağırıp onlara hangi dinin, ilim, ahlâk ve hükümlerini kabul ettirebilirsiniz?

Müslümanların müşriklere benzemesi meselesi, tüm nebi ve rasullerce gündeme getirilmiş, Kuran'da haram kılınmış ve onlara dinî söylem ve eylemlerinde benzeyenlerin de müşrik olacakları vurgulanmıştır. Bugün ise, müşriklere benzemenin de ötesinde, müslüman olduğunu söyleyen birçok insanın müşrikleşmesi söz konusudur. Günümüzde Laiklik, Modernizm ve Çağdaşlık adı altında, Müslümanların zihinlerine şirkin tohumları ekilmektedir. Daha açık bir ifadeyle, Allah'ın dini İslâm'a karşı; felsefî, siyasî, ideolojik, sosyal, ekonomik, psikolojik ve askerî olarak karşı bir tavır geliştirilmiştir.

(*) Allah'a inanmayı sadece O'nun Rab oluşuna indirgeyen bir ilah inancı. Bu düşünce eski Yunan'da Allah'ın veya yaratıcı gücün sadece kâinatı yaratmış olmasının kabulüne dayanan bir anlayıştan doğmuştur. Bu ise İslâm'da Allah'ın sadece Rab oluşunu kabul etmek, O'nun bir şeriati ve insan için koyduğu bir hayat düsturu oluşunu kabul etmeye denk düşmektedir. Yani, Mekkeli müşriklerin Allah'ın Rububiyetine inanmış olduklarını iddia etmeleri gibi.

Batılı emperyalist sömürgeci modernistler, yeryüzünü ve insanlığı ifsad etmek için, bugüne kadar akla gelmedik yöntemleri üzerimizde uyguladılar. Batı dünyası ve Siyonizm, aslında yeryüzünde kademeli olarak uzun bir süreçte İslâm'ı yok etme mücadelesi veriyor. Dün siyasî ve askerî olarak sağladıkları galebeyi, bugün de ekonomik, ahlâkî ve kültürel değerlerini, Müslümanları yöneten rejimlerin önüne, ulaşılması gereken “çağdaş hedefler” olarak koyarak sağlamaya çalışıyorlar.

Bunların hepsinden daha vahimi, Din ile Laiklik arasında sözüm ona -sanki Allah ile O'nun hükümlerini dışlayan laik rejimler arasında- hiçbir sorun yokmuş gibi, sinsi bir vesvese ve vebanın Müslümanların zihinlerine sokulmak istenmesidir.

Türkiye’de geline nokta; dini, laikliğin karşısında terbiye (!) edilmiş bir konuma sokmak, elini, kolunu ve dilini bağlamaktır.

Çağdaşlaşmış (!) ve de çokbilmiş felsefeci ve kelimacı bazı ilahiyatçı İslâmologlar (Türkiye’de) laikliğin acımasızca uygulanışını görmezden gelip İslâm'ın, rejimce toplum hayatından ve siyasal alandan tamamen dışlanmasına yardımcı olmak için hizmet etmektedirler.

İlim kisvesi altında İslâm adına konuşan birçok zevat, Allah'ı tevhid etmeyi, sadece O'nun “varlık”ını, “göklerin ve yerlerin Rabbi” olmasına hasredip bugünkü devlet, sistem ve uygulanan kanunlar ve kanunları koyanların yaptırımları ve onların hevâlarına göre hareket edip etmemelerinin tevhid akidesince bir hükmünün olup olmayacağına hiç değinmiyorlar.

Barış ve (kim kiminle birbirlerinin haklarına dokunmayacağını taahhüd etmişse) uzlaşma adına, demokrasinin kı-

rıntılarıyla beslenmeyi göze alabilecek kadar küçülen bir zihniyet; olsa olsa dini, Allah'ın gönderdiği ve nebilerin önderlik ettiği biçimde açıklayabilmekten utanç duyanlardır. “Abant Toplantıları” bunun en açık bir örneğidir. Abant Konsülü diyebileceğimiz uzlaşmacı zihniyet; sistemin, Müslümanları İslâm hakkında şüphelere, ümitsizliğe, belki de nifaka sürüklemesini ve onların tek seçeneklerinin -tabirimi mazur görün- “evcilleştirilmiş” bir İslâm olduğunu kabul etmeleri yönünde bir adımdır.

Allah'ın kitabının indiriliş hikmetini, çıkarları ve yaşama hırsları uğruna geçersiz kılanların en son marifetlerine ve Müslüman olduklarını söyleyenlerin de haline bir bakınız; Allah'ın Rasülü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Mekke'de yapmadığını onlar bugün çağdaş Mekkelilerle yapmaya kalkışıyorlar. Her halükârda Allah “Âlim” ve “Habîr” değil midir? Hududunu aşanlar, özellikle şirk ehliyle İslâm aleyhine uzlaşanlar hakkında Allah'ın hiçbir hükmü olmayacak mı?

Özetleyecek olursak, çağdaş şirk, tarihsel şirkin son mantikî ve de felsefî aşamasındadır. Allah'ın dinine itaat üzere ve O'nun Rasülü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Sünneti'ne uygun hareket edersek, ahirette kurtuluşa erenlerden oluruz.

Ancak, tevhid dini İslâm'a iman etmedikleri halde, iki yüzlülüklerinden dolayı, ona saygı duyuyormuş gibi, ağızlarını eğerek ve yüzlerini ekşiterek, onun Şeriat ve ahlâkını alaya alanlar, ancak münafıklardır. Hakeza Allah'ın dinini felsefî ve sosyolojik bir tanıma hapsedenler de bu nifaktan nasiplerini almış olanlardır.

İkiyüzlülerin sergilediklerine bakıp ümidimizi yitirmeliyiz. Dünyada sessiz ve uysallaştırılmış bir İslâm'ı ancak; “dünya sistemi” “modern Hristiyanlık” ve “Truva atı”na dönüştürülmüş olan demokrasi ve laiklik isteyebilir.

İmam ez-Zehebî'nin de risalesinin verdiği ilhamla, sözümüzün sonunda şunu söylemeyi kendimize bir borç biliyoruz; bugün müşriklere benzemenin en tehlikelisi hevâ ve düşüncelerde şirk ehlinin söylemlerine katılmak ve bunu bir ideoloji gibi savunmaktır.

Mehmet Emin AKIN

İMAM EZ-ZEHEBÎ KİMDİR?

Adı Muhammed İbn Ahmed İbn Osman İbn Kaymaz ez-Zehebî olarak meşhur olan Ebu Abdillah Şemsuddin'dir. Hadis hafızı, tarihçi ve muhakkik olan bir ilim adamıdır. H.673 (M.1244) yılında Şam'da doğdu. Türkmen asıllıdır. Kahire'ye ilim tahsili için gitti ve bunun için birçok beldeyi dolaştı. İbn Teymiyye'nin öğrencilerindendir. Şam'da "Daru'l-Hadis el-Azeviyye" "Daru'l-Hadis en-Nefisiyye" ve "Daru'l-Hadis el-Fadiliyye"de ve diğer medreselerde dersler verdi.

Bütün ömrünü hadis ilmine harcadı. Rical tenkidi ilminde İslâm âlimlerinin içerisinde çok az âlimin erişebildiği bir mertebeye ulaştı. Hadis ilmi yanında "siyer" ve "kıraat ilmi, ricali ve tarihi" üzerine de çok önemli eserler bıraktı. Bununla beraber Arap dili hakkında (Nahv ve Sarf) da çok derin bir bilgiye sahipti.

Bu ilmî çalışmaların arasında kendisinden önceki âlimlerin eserlerinin tenkid, tashih, ihtisar, tehzib ve telhisi gibi çalışmaları da vardır.

Rical (hadis ravilerinin) ilmi ve Ensab (nesebler) ilmini iyi bilen nadir âlimlerimizdendir.

İmam es-Subkî (ez-Zehebî'nin öğrencisidir) onun hakkında şöyle söyler:

“Ö, cerh ve ta'dil ilminin büyük bir âlimidir. Sanki o, bir yere toplanmış olan bir ümmete, önce bakıp sonra tek tek onlardan haber veren bir kimse gibidir.”¹

İmam el-Mizzî, ez-Zehebî'yi Hicri Sekizinci asrın tartışmasız ve emsalsiz tarihçisi olarak görür. İmam es-Suyutî de (H.911), onun hadis ricali ilminin en ileri gelen âlimlerinden olduğunu söyler. İmam ez-Zehebî, bu konuda “*Tezkiretu'l-Huffaz*” adlı eserinde ricalden söz ederken, onların içinde yaşadıkları çağın ve toplumun da çok özlü ifadelerle tahlil ve tanımını yapar.

Akide sahasında önemli eserler vermiştir. Onun akidesi Selef-i Salihin'in akidesi üzereydi. İmam ez-Zehebî'nin kendilerinden ilim tahsil ettiği âlimlere burada bir nebze de olsa değinmemiz ona ve üstadlarına karşı bir vefa borcudur.

Kıraat ilmini, “Şeyhu'l-Kurra” (Kur'an okuyucularının şeyhi) Cemaluddin Ebu İshak, İbrahim İbn Davud el-Askalânî (H.692), İbrahim İbn Gale el-Mukrî ed-Dımeşkî (H.708) ve İbn Cibril el-Mısırî'den aldı. Hatta bu konuda, “*el-Mukaddemetu fi't-Tecvid*” (*Tecvide Giriş*) adlı bir de kitap yazmıştır.

Kendisinden hadis ilmi aldığı âlimlere gelince, bunların arasında; el-Muvaffak en-Nusaybî (H.695), Alauddin el-Ermenî, Seyyide Bintu Musa İbn Osman el-Maraniyye el-Mısriyye (H.695), Cemaluddin Ebu'l-Abbas (İbnu'z-Zahirî) (H.696), Ebu Muhammed el-Mağribî (H.696), Ebu'l-Mealî

¹ es-Subkî, *Tabakatu's-Şafîyye*: c.9/10

el-Ebretuhî (H.701), İbn Dakik el-Iyd (H.702) ve el-Hafız ed-Dimyatî (H.705) gibi âlimler zikredilebilir.

Kendilerine ilim okuttuğu kimselere gelince, bunların en meşhurları; Sadruddin Ebu'l-Kasım İbn Suhnun (H.695), Tacuddin Ebu'l-Hasen İbn Abdilmuhsin el-Haşimî el-Huseynî el-Vasitî (H.704), İmam Şerefuddin İbnu's-Savvaf el-Cuzamî el-İskenderanî el-Mukrî (H.705) gibi âlimlerdir.

Takiyyuddin Ahmed İbn Teymiyye (H.728), Alemuddin el-Birzalî (H.739) ve Cemaluddin Ebu'l-Haccac Yusuf İbn Abdirrahman el-Mizzî (H.742) onun hayatında en önemli etkiye sahip olan âlimlerdir. Şam'da H.748/1319 yılının Zilka'de ayının üçüncü günü, Pazartesi gecesi Allah'ın rahmetine kavuştu.

İki yüzün üzerinde eser vermiştir.

EN MEŞHUR ESERLERİ:

1. *Tarihu'l-İslâm*
2. *Siyeru A'lami'n-Nubela*
3. *Tezkiretu'l-Huffaz*
4. *Mizanu'l-İ'tidal*
5. *Duvelu'l-İslâm*
6. *el-Kâşif*
7. *Kitabu'l-Uluvv*
8. *el-Kebair*
9. *et-Teşebbuhu'l-Hasis Bi Ehli'l-Hâmis* (elinizdeki risale)

HIRİSTİYANLARA BENZEMEYE REDDİYE

Hamd, bizi İslâm'la şerefleştiren, bizi [Hakkı] görmezken gördüren, dalâlette iken hidayete erdiren ve bizi hanif Millete (dine) uymaya muvaffak eden Allah'adır.

Salât ve selam, âlemlere rahmet, muttakilere imam, günahkârlara şefaâtçi, yahudî, nasranî ve sabîîlere benzemeye karşı bizi uyaran, basiret ve en açık bir beyanla bizi Allah'a davet eden Muhammed'e (*sallallahu aleyhi ve sellem*) O'nun Âli ve Ashabının üzerine olsun.

Selef-i Salihin'in sahip olduğu akidenin, sımsıkı sarıldıkları sırat-ı müstakîmin, bid'atlerle amel edenlerin ve cehennem ehlinin alâmetlerinden kaçınmalarına dair ilmin neredeyse; yok olduğu -günümüzde- ve sonradan gelen cahil halkın çoğunluğunun, sapık cahillerden her günahkâr[lar]a muvafık hareket etmeleri, gerçekten üzüntü verici bir durumdur. Ancak yüce ve büyük olan Allah'ın yardımına sığınılabilir. Allah'ın ve Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bizi kendisine karşı tehdit ederek uyardığı şey bugün meydana gelmiştir.

Rasulullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) diyor ki:

“Siz, sizden öncekilerin yoluna, oktaki tüylerin birbirine uyduğu gibi uyacaksınız, hatta onlar kelerin deliğine bile girse-ler siz de oraya gireceksiniz. Denildi ki; ey Allâh’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*)! Onlar Yahudi ve Nasara mı? Dedi ki; ya kim?”² (*)

Allah’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) yine şöyle demiştir:

“Kim bir kavme benzerse, o artık onlardandır.”³

Yine Allah’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle demiştir:

“Yahudiler kendilerine gazab edilmişler, Nasara ise dalâlettedirler.”⁴

Allah Azze ve Celle, bir gün ve gecede kendisinden on yedi kez sırat-ı müstakîme, seni hidayete erdirmesi için dua etmeni farz kıldı. O yol ki, Allah’ın kendilerine nimet verdiklerinin yolu olup gazaba uğramışların ve sapmışların yolu değildir. Buna rağmen nasıl olur da sıfatları bu olan ve cehennem odunu olan bir kavme benzeyebilirsiniz?

² Buharî, *Fethu’l-Bari*: c.13/300 Ebu Hureyre’den, Müslim, *Sahih*: c.4/2054 Ebu Said el-Hudrî’den.

(*) “Ey iman edenler! Eğer kendilerine kitap verilenlerden bir fırkaya uyarsanız, iman etmenizden sonra sizi kâfir olarak -dinden- çıkarırlar.”

(Âl-i İmran: 100)

³ Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.5/114, 115 İbn Ömer’den (ra) “hasen” bir senedle. el-İrakî, *el-Muğni An Hamli’l-Esfar*’da bu hadisin sahih olduğunu söylemiştir (c.1/342).

⁴ et-Tirmizî, *es-Sunen*: 2956, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.4/378, İbn Hibban, *Sahih*: 1715, 2279

Bu hadisin senedinde Abbad İbn Hubeyş vardır. Ondan bir raviden başka kimse rivayette bulunmamıştır. İbn Hacer onun “makbul” olduğunu söylemiştir. es-Suyutî, *ed-Durru’l-Mensûr*’da “mevkuf” ve “merfu” olarak bu hadisin şahidlerini zikretmiştir (c.1/42).

Sana; haydi, kendini bir soytarıya benzet denilse, bundan nefret eder ve gazaba gelirsin. Hâlbuki sen, farkında olarak veya olmayarak Sünnet olmayan bir amelle haça tapanlara; bayramlarında yaptıklarıyla benzemeye uğraşıyor ve çocuklarına bu münasebetle elbiseler giydirerek onları sevindirmeye çalışıyorsun.

Onlara yumurta boyuyor ve bunun için buhur (kokular) satın alıyor ve -dininin- düşmanlarının bayramlarını sanki Rasülü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) doğum gününü kutlar gibi kutluyorsun. (*)

[Ey Müslüman!] Eğer sen bunu yaparsan, götürüleceğin yer neresidir biliyor musun? (Eğer tevbe ve istiğfarın kabul olmadan ölmüşsen) Allah'ın gazab ve azabıdır.

Üstelik bir de Rasülü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*), kitap ehlinin -dinlerine- mahsus olan şeyden seni alıkoyduğunu

(*) Günümüzdeki Hristiyanlara benzemeyi neredeyse milli bayram haline getirenler, "Yılbaşı kutlamaları" adı altında Hristiyanların "Noel" yortusu şenliklerine katılarak Hristiyanlara eşlik ediyorlar. Böylece Allah'ın Hakk dininin düşmanlarının sevinçlerine ortak oluyorlar, onlar gibi eğleniyorlar, haram işliyorlar ve Hz. Muhammed'in (*sallallahu aleyhi ve sellem*) dinini terk ettiklerini, bu sevinçleri ve ahlâksız gece eğlenceleri ile ortaya koyuyorlar.

İmam ez-Zehebî'nin bu sözünden onun Allah ve Rasülü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) doğumunu kutlamanın ve o günün bayram edilebileceğini söylediğini sanmak, onun sözünü anlamamak olur; zira ne Hz. Muhammed (*sallallahu aleyhi ve sellem*) doğduğu günü bayram edinmemizi istemiştir ve ne de O'nun ashabı böyle bir bid'ati işlemiştir. Zaten "Milad" kelimesiyle "Mevlid" kelimelerinin kök kelimesi aynı fiildir. Eğer Hz. İsa'nın (as) doğduğu günü kutlamak meşru değilse, neden Hz. Muhammed'in (*sallallahu aleyhi ve sellem*) doğduğu günü kutlamak meşru olsun ki? Hem iki peygamber de İslâm peygamberidir, birisine tahsis edilen sevincin izhar edildiği bir günde, diğer peygamber niçin unutulsun ki? Hz. Muhammed (*sallallahu aleyhi ve sellem*) için mevlidini kutlamak caizse, bu, Hz. İsa (as) için de caizdir. Bu bakımdan ez-Zehebî'yi doğru anlamak gerekir.

biliyorsan! Hatta Allah'ın Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bize haber verdiği saç ve sakal beyazlığı hakkında;

“Kimin İslâm'da saç ve sakalı ağarmışsa, bu onun için kıyamet günü bir nur olacaktır”⁵

diyerek saç ve sakalımızı siyahtan başka renklere boyamamızı (mesela kına ile) onlara muhalefet etmek için bize emretmiş ve şöyle demiştir:

“Yahudiler saçlarını boyamazlar, siz onlara aykırı davranın.”⁶

Böylece Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) birçok biçimde onlara özgü olan şeylerde onlara aykırı davranmamızı bize farz kılmıştır. Bunun birkaç örneğini zikrederim:

Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*):

“Eğer birinizin iki elbisesi varsa, o ikisiyle namaz kılsın. Eğer olmaz da, sadece bir elbisesi varsa, onu kendisine izar (*) edinenek kılsın, sakın Yahudilerin kendilerini sarmalayıp dola-dıkları gibi yapmasın.”⁷

Bir diğer hadisinde Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyuruyor:

⁵ et-Tirmizî, *es-Sünen*: 1634, en-Nesâî, *es-Sünen*: c.6/26, Ömer (ra) ve Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edilen başka yolları vardır. Hadis “sahih li-ğayrihi” dir.

⁶ Buharî, *Fethu'l-Bari*: c.10/299, Müslim, *Sahih*: 2103, Ebu Davud, *es-Sünen*: 4203, en-Nesâî, *es-Sünen*: c.8/137, İbn Mâce, *es-Sünen*: c.2/381, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.2/240, 260, 309 Ebu Hureyre'den (ra).

(*) **İzar**: Bedenin namazda görünmemesi gereken yerlerini örtmek için kullanılır.

İştimal: Tüm bedeni bir tek örtü (peştamal) ile sarmaktır.

⁷ Ebu Davud, *es-Sünen*: 635, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.2/148 Abdullah İbn Ömer'den (ra) “hasen” bir senedle.

“Yahudilere aykırı davranınız ve nalınlarınızla [da] namaz kılınız. Çünkü onlar ne nalınlarıyla ve ne de mestleriyle namaz kılarlar.” ^{8 (*)}

Bilindiği gibi, mavi ve sarı sarığı bundan önce giyinmek bize mubah (helâl) idi. H.700’de Sultan el-Melik en-Nasır kitap ehlinin bunu giymesini onlara ilzam (icbar) ettikten sonra, bu iki renk sarığı giymek bize haram oldu. ^(**)

Bundan sonra ey Müslüman! Artık sarı veya mavi sarık sarmak hoşuna gider mi? Eğer sen hâlâ bunu yapıyorsan, gafletin sarhoşluğunda;

“...Biz babalarımızı bir din üzere bulduk ve biz de onların izlerine uyuyoruz” (Zuhurf: 23) diyenlerden olursun.

Yine Allah’ın Rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle demişti:

“Müşriklere muhalefet edin, sakallarınızı bolca uzatın ve bıyıklarınızı kesiniz.” ^{9 (*)}

⁸ Ebu Davud, *es-Sunen*: 638, el-Hâkim, *el-Müstedrek*: c.1/260, et-Ta-berânî, *el-Mu’cemul-Kebir*: 7164, 7165 senedi “hasen” olan bir hadistir.

^(*) Nalınla veya mestle namaz kılmak sünnettendir. Ancak bu nalın ve mestin temiz olup kendisine necaset bulaşmamış olması gerekir. O gün çöllerin kumu ve yüksek sıcaklık bu temizliği sağlıyordu. Bunu ülkemiz şartlarında düşünmek hadisi yanlış anlamaya neden olabilir.

^(**) Bu, İslâm hükümlerinin hâkim olduğu beldelerde, Müslümanlarla zimmet ehlinin birbirlerinden ayırt edilmeleri için kendi dinleri ve örflerine uygun giyinmeleri meselesidir. Bunu ilk kez Hz. Ömer (ra) Yahudilere ve Nasranîlere karşı uygulamıştır. Daha sonraki birçok müslüman yönetici de bunu uygulamıştır. Bunun da hikmeti, mü’minler ile kâfirleri ve kitap ehlini birbirinden ayırmak ve teşebbühe engel olmaktır.

⁹ Buharî, *Sahih*; *Fethu’l-Barî*: c.10/297, Müslim, *Sahih*: 259, el-Beyhakî, *Şuabu’l-İmân*: 6433, 6434 Abdullah İbn Ömer’den (ra).

^(*) Allah’ın Rasulü’nün (sallallahu aleyhi ve sellem) giyim kuşam ve sakal ile ilgili sünnetine uymak İslâm’ın ilk günlerinden günümüze kadar, müslüman cemaat ve toplumların bir şiarı olagelmıştır. Bunun sadece

Yine Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*);

“Bizimle kitap ehlinin orucu arasındaki fark sahur yemeğidir” ¹⁰ (*) demiştir.

“Mücahid ve benzeri diğer bazı selef âlimlerinden gelen rivayetlere göre;

‘Zûr’a şahidlik etmeyenler...’ (Furkan: 72) ayetinde, Allahu Teâlâ’nın Zûr’dan muradı; müşriklerin bayramlarıdır.” ¹¹

bir görünüm olduğunu, asıl olanın insanlardaki ruhi ve anlayış olduğunu ileri sürüp bugün Rasulullah’ın (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Sünneti’ni önemsememe noktasında, neredeyse O’nun (*sallallahu aleyhi ve sellem*) sözünü; çıkarlarının, toplumsal eğilim, baskı ve hatta kınamaların da tesiriyle gerilere atanlar, yaşayışlarında Allah’ın Rasulü’nü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) sevmeyen topluluklara benzedikleri yetmiyormuş gibi, bir de Rasulullah’ın (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Sünneti’ne daveti ve bağlılığı şekilcilik görüp küçümseyebilmektedirler.

Batılı bir hayat tarzına göre yaşantılarını, giyim ve kuşamlarını belirleyen Müslümanların, aslında İslâmî kimliklerinden utandıklarından, sahte bir modernliğin ardına sığınmayı deniyorlar. Ne gariptir ki, Allah’ın Rasulü’nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) sakal gibi, iman ehlinin şiarı ve Allah’ın fitratı olan bir sünnete “şekilcilik” yaftası vurarak; Rasulullah’a (*sallallahu aleyhi ve sellem*) benzemeyi küçümserlerken, batıcıların uygarlıkları ve inançlarına karşı bir şey diyememektedirler. Bu anlayış aynı zamanda “şirk ve müşriklere” de muhalefeti yavaş yavaş Müslümanların zihinlerinden silmektedir.

¹⁰ Müslim, *Sahih*: 1096, Ebu Davud, *es-Sunen*: 2343, et-Tirmizî, *es-Sunen*: 709, en-Nesâî, *es-Sunen*: c.4/146, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.4/197, 202, Amr İbnu’l-Âs’dan (ra).

(*) “Bizimle onların orucu arasındaki fark”, sözünü doğru anlamak gerekir; zira buradaki kasıd; onların imsaklarının (oruç tutmalarının) akşamdan akşama olup ve arada sahura benzer bir yemeklerinin olmadığına işaretidir. Yoksa ehli tevhid ile ehli küfür ve ehli şirkin oruçlarının manası arasında hiçbir benzerlik olamaz. Allah’ın Rasulü’nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bu hadisini, bizimle onların oruçlarının diğer bütün yönleriyle aynı olduğu şeklinde anlamak, iki şariat arasındaki farkı görmemek demektir.

¹¹ es-Suyutî, *ed-Durru’l-Mensur*: c.6/282. Bu İbn Abbas’tan rivayet edilir. İbn Teymiyye (rh.a) bunu, *İktidau’s-Sırât el-Müstakîm*’de, İbn Sîrin, er-Rebi İbn Enes ve ed-Dahhak’tan rivayet etmektedir.

Allah'ın Raşulü de (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurmuştur:

“Her kavmin bir bayramı vardır, bizim de bayramımız [Cuma] bugündür.”¹²

Allah'ın Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bu sözünden, her kavmin bir bayramının olduğu ve her kavmin kendi bayramını yerine getirmesi gerektiği anlaşıyor. (*)

“...Sizden her biriniz için bir şeriat ve yol koyduk...”

(Maide: 48)

Eğer Yahudi ve Nasranîlere özgü bir bayram varsa, müslüman bu bayramların hiçbirinde onlara katılamaz. Tıpkı onların şeriatlarında ve kiblelerinde onlara uymadığı gibi. Hz. Ömer (ra) kitap ehlinin bayramlarını izhar etmemelerini, şartlarında (eş-Şurût el-Ömeriyye) onlardan istemişti. Müslümanlar bunda ittifak etmişlerdir.

Nasıl olur da müslüman -bir kimse- çocuklarının saçlarını -onlar gibi- boyar, yumurtaları renklendirir, boyalı ve resimli kâğıtları satın alabilir ve melekleri nefret ettirip uzaklaştırmak için tütsüler yakmak gibi, onların lanetli geleneklerini, şeytanları davet etme ve haddi aşma anlamına gelen lanetli toplulukların alâmetlerini ve çanlarının çalınmasını kabul edip erkek, çocuk ve kadınların yumurta kumarı oynamalarına göz yumabilir? (**)

¹² Buharî, *Sahih; Fethu'l-Barî*: c.2/366, Müslim, *Sahih*: 892, en-Nesâî, *es-Sunen*: c.3/195, Hz. Aişe'den (r.anha).

(*) Burada “kavim” bir dine mensup olan topluluk anlamındadır.

(**) İman nurundan mahrum, basiretleri körelmiş ve kalplerinde nifak hastalığı olanlar, nedense hâlâ günümüzde insanların yılbaşı (Noel) kutlamaları geldiğinde, çatlarcasına içip sarhoş olmalarını, -İmam ez-Zehebî'nin de (rh.a) dediği gibi- kumarın her türünü oynamanın ve bunu bir de millileştirmenin bir Nasranî bayram geleneği olduğunu göremiyorlar!..

Bunun karşısında ancak “*La Havle Vela Kuvvete İlla Bil-lahi'l-Aliyyi'l-Azim*” denir.

Allah’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*);

“İnsanlar münkeri gördüklerinde onu değiştirmezlerse, Allah da onların hepsine kendi katından bir ceza gönderir” ¹³ buyurmuştur.

Diğer bir hadislerinde Allah’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle demiştir:

“Hiçbir kavim olmasın ki, aralarında günahlar işlendiğinde, bunu yapanlara engel olacak güçleri varken ve onlardan daha çok iken bunu değiştirmezlerse, Allah ancak onların hepsini kendi katından bir ceza ile cezalandırır.” ¹⁴

Kardeşim! Çirkinliklerin en kötüsü ve musibetlerin en büyüğü; cahil olan hanımına, tütsüler ve renkli boyalı kâğıtlar alıp Meryem’in (as) gelip de elbisesinin eteklerini üzerinde sürüyecek diye yağmurun altına koymasına hiç ses çıkarmamandır. Meryem (as) çoktan öldü ve bin üç yüz yıldır toprağın altında yatmaktadır. (*)

¹³ Ebu Davud, *es-Sunen*: 4338, et-Tirmizî, *es-Sunen*: 3059, İbn Mâce, *es-Sunen*: 4005, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: 1, 16, 29, 30, el-Mervezî, *Musnedu Ebi Bekr*: 86-89, İbn Hibban, *Sahih*: 1838

¹⁴ Ebu Davud, *es-Sunen*: 4339, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.4/361, 363, 364, 366, İbn Mâce, *es-Sunen*: 4001, İbn Hibban, *Sahih*: 1839, 1940, et-Taberanî, *el-Mu’cemu’l-Kebir*: 2379, 2380, Cabir İbn Abdillah (ra) yoluyla, bu hadisin senedi “hasen”dir.

(*) İmam ez-Zehebî’nin bu sözü şu gerçeği burada yazmamızda bize yol göstericilik etmektedir: Bugün (geçmişte de olduğu gibi) evliyanın ruhlarının gezdiğine, ölülerin her Perşembe gelip kendisinden sonra ailesinin hal ve hareketlerini gözetlediği ve hatta Allah’ın Rasulü’nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bazı meşhur zatların (Türkiye’de bilfiil şahid olduğumuz olaylar olduğunu da burada ifade edelim) meclislerine geldiği, onlara kimin, hangi firmanın ne kadar yardım edeceği ve hangi siyasi partinin desteklenmesi gerektiğine dair bu cemaatlerin li-

Hele katranla sihri (büyüyü) iptal etmek için kapına haç resmi çizmen, yılan, akrep ve böcekleri kovmak için duvarlara resim asman daha büyük bir musibettir. Bundan ancak, Allah'ın seçkin olan melekleri kaçır. Eğer sen bunları yapıyorsan, Allah'ın adına kasemde bulunurum ki; Hıristiyanlığa saygı duyma sayılabilecek hiçbir şeyi ihmal etmemiş sayılırsın. Allah'ın adına yemin olsun ki, sen bunları yapmayı terk etmezsen, hiç şüphe yok ki, sen bundan ya razısın veya cahilsin, cehaletten de Allah'a sığınırız.

Hâlbuki Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*);

“Kim bir kavme benzerse o [kimse] onlardandır” buyurmuştur.¹⁵

Eğer birisi; biz bununla onlara benzemeyi kastetmiyoruz derse, ona şöyle denir:

Onlara bayramlarında ve festivallerinde uygun davranmanın zaten kendisi haramdır. Bunun delili de, Allah'ın Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*); “Güneşin doğması ve batması esnasında namazı yasaklamasıdır.” Bunun da nedenini açıklarken şöyle der (*sallallahu aleyhi ve sellem*):

“Çünkü güneş şeytanın boynuzları arasından doğar. İşte o zaman kâfirler ona secde ederler.”¹⁶

derlerine talimat verdiği bile anlatılan rivayetler arasındadır. Bu inançların hiçbirisinin Kur'an'da ve de Hz. Muhammed'in (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Sünneti'nde aslı yoktur. Bu tür inançların kökü, Hinduizm, Budizm, Hıristiyanlık, Yahudilik ve Şamanizm'e kadar dayanır. Ama ne yazık ki, yeraltında çürüyüp toprağa karışmış olan kullar, neredeyse kulların Rabbi olan Allah'tan daha otoriter ve tasarruf sahibi bir duruma getirilmişlerdir.

¹⁵ Buharî, *Sahih*; *Fethu'l-Barî*: c.2/49, en-Nesaî, *es-Sunen*: c.1/276, Ebu Hureyre'den (ra), Malik, *Muvatta*: c.1/221

¹⁶ Müslim, *Sahih*: 832, Ebu Davud, *es-Sunen*: 1277, en-Nesaî, *es-Sunen*: c.1/279

[Elbette ki] namaz kılan kimse, hiçbir zaman bunu kastedmez. Eğer bunu kastederse kâfir olur. Fakat soyut anlamda, onlara uygun hareket edip onlara katılmanın bizzat kendisi haramdır. (*)

Onlara benzemenin fesadlarından diğer bazısına burada değinmek gerekirse, bu bayramlarda ve münasebetlerde kendilerine çeşitli elbiseler alınan, eğlendirilen, yemekler ve pastalar yedirilen müslüman çocuklar, küfür olan bu bayramların sevgisiyle yetişirler.

Ey Müslüman! Eğer sen aileni ve çocuklarını bundan alıkoymaz, bunun Hristiyanların dinine ait olduğunu ve bu bayramlarda onlara katılmanın ve onlara benzemenin helâl (caiz) olmadığını söylemezsen bu, senin çocuklarını kötü bir terbiyeyle terbiye ettiğini gösterir. Ne yazık ki şeytan, cahillerin çoğunu ve onlardan bazılarını, ilme mensup olsalar bile, o âlimlerin gafil olanlarına işledikleri amelleri süslü göstermiştir. (**) Onların ilimleri, onlar hakkında vebaldir; zira Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) der ki:

“Kıyamet günü insanlardan, azabı en şiddetli olacak olanı, Allah'ın ilmiyle kendisine hiçbir yarar sağlamadığı âlimdir.”¹⁷

(*) ez-Zehebî burada, o vakitte namaz kılmaya işaret ediyor. Yoksa hiçbir şekilde İslâm'da olmayan bir “ibadet” veya “bayram”da onlara katılmak veya uygun hareket etmekten söz etmiyor.

(**) “...Şeytan onların amellerini kendilerine süslü gösterdi ve bu nedenle onları Allah'ın yolundan uzaklaştırdı. Hâlbuki onlar bunu görebiliyorlardı.”

(Ankebut: 38)

¹⁷ İbn Abdilberr, *Camiu Beyani'l-İlmi ve Fadlihi*: c.1/165 (senedi zayıf bir hadistir). ed-Darimî, *es-Sünen*: c.1/82'de Ebu'd-Derdâ'dan mevkuf olarak rivayet eder. Abdullah İbnu'l-Mubarek, *ez-Zühed*: s.40, Ebu Nüaym, *el-Hilye*: c.1/223

“Kim bir şey bilir de ona aykırı bir amelde bulunursa, Allah onu kıyamet günü cezalandırır.”¹⁸

Müslüman olan “Velîyu’l-Emr”in (yöneticinin) mümkün olan her vesileyle [Müslümanlara] bunu terk ettirmesi gerekir; zira bunun devam etmesinde, haclıların ve onların dinlerinin alâmetlerini izhar etmeleri güç kazanacaktır.

Ömer İbnu’l-Hattab’dan (ra) rivayet edildiğine göre, O (ra) şöyle demiştir:

“Yabancıların dili ile konuşmayı öğrenmeyin, müşriklerin bayram günlerinde kiliselerine girmeyin, çünkü onların üzerine lanet inmektedir.”¹⁹

Müslüman, eğer Allah’a ve ahiret gününe iman ediyorsa; kendisini, kadınlarını, kızlarını ve çocuklarını onların bayramlarına katılmaktan uzak tutması gerekir. Sakın, bazı inatçıların dediği gibi, “onların yaptıklarından bize ne” demeyelim.

Fudayl İbn İyad (rh.a) şöyle derdi:

“Ey kardeşim! Hüda yollarını seç, velev ki bu yolda gidenler az olsa bile. Aşağılık yollardan uzak dur, velev ki bu yolda helak olanlar çok olsa bile.” (*)

¹⁸ el-Hatib el-Bağdadî, *İktidau’l-İlmi el-Amele* adlı kitabında bunu beyan etmek için birçok hadis ve haber zikreder.

¹⁹ el-Beyhakî, *es-Sünen el-Kubra*: c.9/234, Abdurrezzak, *el-Musannef*: 1609. İbn Teymiyye, *İktidau’s-Sırat el-Müstakim*: c.1, s.455’te bu sözün “sahih” olduğunu söylemekte.

(*) Allah Azze ve Celle kitabında, Rasulü’nü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) yeryüzünde kalabalıklara yani şirk ve küfür üzere olan çoğunluklara uymaması için uyarır:

“Eğer yeryüzünde en çok olanlara [*kâfirler ve müşrikler*] uyarsan, seni Allah’ın yolundan saptırırlar. Onlar ancak zanna uyuyorlar ve onlar ancak yalan üretenlerdir.”

Şeytan bir ülkeden diğer bir ülkeye, köyünden kalkıp sapıtmış olan fasıkların eğlencelerini görmek ve onların sevadı (kalabalıkları)nı çoğaltmak için seyahat eden birçok fasık ve sapığın amellerini kendilerine süslü göstermiştir. (*)

Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bir hadislerinde şöyle der:

“Kim bir kavmin sevadı (kalabalıkları)nı arttırırsa, onlarla beraber haşrolunur.”²⁰

Allah Azze ve Celle kitabında şöyle der:

“Ey iman edenler! Yahudi ve Nasranîleri dost edinmeyin. Onların bazısı bazısının dostlarıdır. Sizden kim onlara dostluk için yönelirse, o artık onlardandır. Gerçekten Allah zalimler kavmini hidayete erdirmez.”

(Maide: 51)

Âlimler demişlerdir ki; onlar İslâm beldelerinde bayramlarını gizli yapmak zorunda iken, onların bayramlarını izhar etmek onlara muvalat'tandır (onları dost edinmekten-dir). Eğer bu bayramları Müslümanlar onlarla beraber yaparlarsa, onların bayramlarını izhar etmelerinde onlara yardım etmiş olurlar. Bu, İslâm dinine göre münker ve bid'at olan bir davranıştır. Bunu ancak, dini ve imanı çok az olan biri yapar. Böyle bir kimse, Allah'ın Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şu sözünün hükmüne dâhil olur:

“...Gerçekten -onların- birçoğu hiçbir ilimleri olmadan -insanları- hevaları ile saptırırlar...”

(En'am: 119)

(*) Rio De Jenerio ve Cannes vb. fisk, fucur ve ahlâksızlık festivallerine ve noeli kutlamak için Amerika ve Avrupa ülkelerine gidenleri burada hatırlamak gerekir.

²⁰ ez-Zeylaî, *Nasbu'r-Raye*: c.4/346 İbn Vehb, Bekr İbn Mudâr yoluyla, Amr İbnu'l-Haris ve İbn Mes'ud'dan (ra). Ricali güvenilirdir. Abdullah İbnu'l-Mubarek, *ez-Züh'd*'de Ebu Zer'den (ra) rivayet etmektedir. ed-Deylemî, *Müsnedu'l-Firdevs*: 5621

“Kim bir kavme benzer ise, o artık onlardandır.” (*)

Allah Azze ve Celle, kâfirlerin bayramlarına şahidlik etmeyip katılmayanları övmüştür.

“Zûra şahidlik etmeyenler!..”

(Furkan: 72)

Bu ayetin mefhumu şudur: Kim, onların bayramlarını izhar ederek onlara katılırsa, Allah katında kınanıp rahmetten uzaklaştırılır; zira o, bu davranışıyla münkere şahidlik etmektedir. Böylece onu inkâr etme imkânı da söz konusu olmaz.

Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) ise şöyle demektedir:

“Sizden kim bir münkeri görürse, onu hemen eliyle değiştirsin, yapamazsa diliyle, yine yapamazsa kalbiyle, değiştirsin, bu da imanın en zayıfıdır.” ²¹

Yahudi ve Nasranîlerin bayramlarına, festivallerine katılmaktan daha büyük hangi münker vardır ki? Bu bayramlara katılan kimseler, onların yaptığı gibi çörekler yapar, tutsu satın alır, kadınları ve çocukları yumurtaları boyayıp renklendirir, elbiselerini yeniler, gösterişli giyim kuşamla şehrin dışına ve nehirlerin kenarlarına giderler. (**)

²⁰ Bkz: 3 nolu dipnot

²¹ Müslim, *Sahih*: 4, et-Tirmizî, *es-Sunen*: 2173, Ebu Davud *es-Sunen*: 1140

²² İslâm beldelerinde, Yahudi ve Nasranîlerin etkisinde kalan Müslümanlar birçok bid'at ve hurafenin ortaya çıkmasına neden olmuşlardır. Kandil gecelerinde camileri kandillerle aydınlatmak, bu geceleri kutlamak ve bu gecelerde özel çörek ve yemekler yapmak gibi. Benzemek, değişimin habercisidir. Zahirde başlayan değişim; zamanla düşünce, inanç ve eylemlere de hâkim olur. Artık bundan sonra benzeyen yerine benzeyen geçmiştir.

Kâfirlere ve müşriklere benzemek elbette ki yalnız giyim ve kuşamda değildir. Bugün artık söylem, siyaset, kendini ifade, dini anla-

Onlar bugün elimizin altında zelil bir durumda iken, ne bizim bayramlarımıza katılıyorlar ve ne de bizim yaptığımız şeyleri yapıyorlar.

Ey Müslüman! Sen yarın hangi yüzle Nebin (*sallallahu aleyhi ve sellem*) ile karşı karşıya geleceksin? Hâlbuki sen bunu yapmakla O'nun (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Sünneti'ne aykırı davran-
dın ve din düşmanı sapık kâfirlerin işlediği fiili işledin. Eğer birisi; biz bunu küçük çocukların eğlenmesi ve kadınlar için yapıyoruz derse, ona şunu söyleriz:

“İnsanların en kötüsü kadınlarını ve çocuklarını Allah'ın gazabını çeken şeyle razı etmeye çalışan kimsedir.” (*)

Hasan-ı Basrî (rh.a) derdi ki:

“Eğer bir erkek, karısının hevâsının istediği gibi sabah-larsa, Allah onu yüzükoyun cehennem ateşine koyar.”

Zira Allah Azze ve Celle kitabında şöyle der:

“Ey iman edenler! Nefislerinizi ve ehlinizi cehennem ateşin-den koruyunuz...”

(Tahrim: 6)

Bunun anlamı; onlara öğretin, onları eğitin ve onlara ma'rufu emredin ve münkerden alıkoyun ki, yakıtı insanlar ve taşlar olan cehennemden korunasınız! Denildi ki; cehen-nemin taşları, kibrit taşlarıdır. (Allah en doğrusunu bilir.)

ma ve Kur'an'a yaklaşımlarda birçok kimse; bizzat Kur'an'a düşman ve onu inkâr edip onu çağdışı bir kitap görenlerin dilini ve yaklaşım tarzını kullanmakta. Bu ikincisi belki birincisinden daha tehlikeli ve küfrü gizlemede ondan daha politik bir ikiyüzlülüktür. Zira birincisi-nin referansı tartışılmaz. Ancak ikincisinin referansı; bazen şeytan, bazen hevâ, bazen de şirk ve nifak olsa bile anlaşılması toplum tara-fından zor olacaktır.

(*) “İşte böylece onlar Allah'ı gazaba getiren şeye uydular ve O'nun rıd-vanından (rızasından) hoşlanmadılar. O da onların amellerini boşa çı-kardı.”

(Muhammed: 28)

Abdullah İbn Âmr (ra) diyor ki:

“Kim onların nevruzunu ve mihricanlarını (festivallerini) kutlar ve onlara benzediği halde tevbe etmeden ölürse, kıyamet günü onlarla beraber haşrolur.”²²

Bu haberi Avf, el-Muğire'den, o da Abdullah'tan rivayet eder.

Onun bu sözü, bunu yapmanın kebairden olduğuna delâlet eder. Bunun azını yapmak, zamanla insanı çoğunu yapmaya sürükler. Müslümanın yapması gereken, bu kapıyı kökten kapatması, karısını ve çocuklarını böyle bir şeyi yapmaktan nefret ettirerek uzaklaştırması gerekir. Çünkü “hayr” adettir. Bid'atlerden kaçınmak ise ibadettir. Sakın cahilin biri kalkıp da; “ben bununla çocuklarımı sevindiriyorum” demesin!

Ey Müslüman! Sen er-Rahman olan Allah'ı gazaba getiren ve şeytanı razı edip küfür ve tuğyanın alâmetleri olan şeyle mi çocuklarını sevindirip eğlendireceksin? Eğer böyleysen, sen ne kötü bir terbiyecisin. Fakat ne yazık ki, sen öyle yetişmişsin!

Ey Kardeşim! Eğer sen hevâna muhalefet edebilirsen, bil ki sen çok güçlüsün. Eğer hevâna uyarak hareket edersen, sen gerçekten çok sapıtmışsındır. Bu durumda, senden başka kınanmaya daha layık kim olabilir ki? Hasta olmana rağmen ilacını içmemene şaşılır. Cennetin, senin gitmek istemen gereken yer olmasına rağmen; senin onlara uyman, papazların ve ruhbanların uydurup şeriat edindikleri dinin gereğini yapman, ne kadar büyük bir rezalettir. (*) Evini sihirden ko-

²² el-Beyhakî, *es-Sunen el-Kubra*: c.9/23, İbn Teymiyye, *İktidau's-Sirat*'ta senedinin sahih olduğunu söyler.

(*) Allah Azze ve Celle kitabında hahamların (Ahbar) ve ruhbanların (Clericus) Allah'ın dininde olmadığı halde, bazı şeyleri helâl ve bazı

rumak için kapısının üzerine katranla haç çizen kimse ne kadar cahildir!

Çocuklarını kumar oynamaya alıştıran, Lazân Sakızının ve Dafar Ağacı'nın ve Lübban Ağacı'nın tütsüsünden koklayan, kıyamet günü ne kadar yalnızdır. Bunu yapan yaşlı kadına sormak lazım, nereye gidiyorsun, biliyor musun? KABRE!...

Daha ne zamana kadar bakırdan çanlar çalınacak ve beraberinde fücür ve bâtil olan sözler sarf edilecek? İşte böylece, kim onların büyük (!) değil, aşağılık olan "hamîs" (Perşembe) günlerini ta'zim ederse bu, şerlerin en büyüğüdür. Kim Allah'tan korkuyorsa, O'nun haram kıldıklarından kaçınır; zira bu, kalplerin takvasındandır. (*)

Ey kalpleri evirip çeviren Allah'ım! Bize Nebi'nin (*salallahu aleyhi ve sellem*) Sünneti'ne uymayı ilham et ve bizi bid'atlerden ve kâfirlere benzemekten uzak kıl.

şeyleri de haram kılmalarından ötürü, Yahudi ve Hristiyanları onlara uymaları sebebiyle şiddetle kınamış ve bunu Allah'ın dininden sapma olarak nitelemiştir:

"Ey iman edenler! Hahamların ve ruhbanların çoğu insanların mallarını bâtil (yollar)la yerler ve Allah'ın yolundan uzaklaştırırlar..."

(Tevbe: 34)

(*) *"Kim Allah'ın şearini yüceltirse, şüphesiz ki bu kalplerin takvasındandır."*

(Hac: 32)

"De ki; ey kitap ehli! Dininizde hakkın dışında aşırılığa gitmeyin ve sakın daha önce sapmış ve birçoklarını da kendileri gibi yolun doğru-sundan saptırmış olan bir kavmin hevalarına uymayınız."

(Maide: 77)

"Sonra seni emirden bir şeriat üzere kıldık; ona uy ve sakın bilmeyenlerin hevalarına uyma."

(Casiye: 18)

Mü'minler ancak ve ancak Allah'ın dininde olan bir şeyi yüceltebilirler. Kâfirlerin ve müşriklerin İslâm'a aykırı bayram ve törenlerini kutlayan kimseler, onlarla beraber Allah'ın dinini aşağılamaya katılmış olanlardır.

Allah'ın Nebisi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle demiştir:

“Kim bizim emrimizde olmayan bir ameli ihdas ederse, o reddedilmiştir.”²³

Buharî ve Müslim'deki bir rivayette ise;

“Kim bu emrimizde olmayanı ihdas ederse o reddedilmiştir.”²⁴ denir.

Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) diyor ki:

“Sözün en hayırlısı, Allah'ın kitabıdır. Hidayetin en hayırlısı ise, Muhammed'in Hedy'idir (sünnetidir). İşlerin en şerlisi sonradan uydurulandır. Sonradan uydurulan her şey bid'attir ve her bid'at dalâlettir.”²⁵

Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) yine şöyle buyurmuştur:

“Hiç biriniz, hevâsı (arzuları) getirdiğime uymadıkça iman etmemiştir.”²⁶

Diğer bir hadislerinde de Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle der:

²³ Müslim, *Sahih*: 1718, Ebu Davud, *es-Sunen*: 4606, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.6/73 Hz Aişe'den (r.anha)

²⁴ Buharî, *Sahih*; *Fethu'l-Barî*: c.5/221, Müslim, *Sahih*: 1718, Ebu Davud, *es-Sunen*: 4606, İbn Mâce, *es-Sunen*: 14, ed-Darekutnî, *es-Sunen*: c.4/227, el-Beyhakî, *es-Sunen el-Kubra*: c.10/119, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.6/270 Hz. Aişe'den (r.anha)

²⁵ Buharî, *Sahih*: 7142, Müslim, *Sahih*; *Kitabu'l-Cumua*: c.2/592 (43), en-Nesaî, *es-Sunen*: c.3/153 (22), İbn Mâce, *es-Sunen*; *Mukaddime*: 7/1/17, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.3/310, 319, 371, (el-Beyhakî: c.3 (5800) Thk. Muhammed Abdulkadir Ata, Daru'l-Kutub el-İlmiyye, 2003)

²⁶ İbn Ebi Asım, *es-Sünne*: 15, el-Beyhakî, *el-Medhal*: 209, el-Hatib el-Bağdadî, *Tarihu Bağdad*: c.4/369, el-Begavî, *Şerhu's-Sünne*: c.1/212, İbnü'l-Cevzî, *Zemmu'l-Hevâ*: s.18, Abdullah İbn Amr'dan (ra) zayıf bir senedle.

“Sizi öyle beyaz bir yol üzere bıraktım ki, onun gecesi, gündüzü gibidir. Benden sonra o yoldan, ancak kendini helâk eden kimse çıkar.” ²⁷

Ve yine dedi ki (*sallallahu aleyhi ve sellem*):

“Sizden kim yaşarsa, çok ihtilâflar görecektir, siz siz olun, benim sünnetime ve benden sonra raşid halifelerimin sünnetine uyunuz. İşlerin sonradan uydurulmuş olanından sakının. Çünkü her bid’at dalâlettir.” ²⁸

Allah’ın Rasülü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) yine şöyle demiştir:

“Allah, bir kulun bid’at sahibine olan gazabını bilince, ameli az da olsa onu bağışlar.” ²⁹

Allah’ın Rasulü’nden (*sallallahu aleyhi ve sellem*) rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

“Kim bir bid’at sahibini aşağılarsa, Allah onun kalbini iman ve güvenle doldurur.” ³⁰

Hakeza, Milad gecesi ateşler yakmak, mum satın almak, yeme ve içmede eli bol davranmak, tatlılar ve kadayıflar yapmak, mutluluk izhar etmek, güldürücü şeyler yapmak ve Nasranîliği övücü şiirler okuyanlara bağışlarda bulunmak da Nasranîlerin dinî şiarını izhar etmeye dâhildir. (*)

²⁷ İbn Mâce, *es-Sunen*: 43, el-Hâkim, *el-Müstedrek*: c.1/96, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.4/126, İbn Hibban, *Sahih*: 102, el-İrbad İbn Sariye’den hasen bir senedle.

²⁸ ed-Darimî, *es-Sunen*: c.1/44, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.4/126, 127, et-Tirmizî, *es-Sunen*: 2676, el-Hâkim, *el-Müstedrek*: c.1/95, İbn Mâce, *es-Sunen*: 42, 44

²⁹ Böyle bir hadise rastlanamadı.

³⁰ Ebu Nuaym, *el-Hilye*, el-Herevî, *Zemmü’l-Kelam*’da zayıf bir senedle, el-İrakî de, *Tahricu’l-İhya*: c.2/169’da zayıf olduğunu söylemiştir.

(*) Müslümanlar da neredeyse yüzyıllardır, Ramazan gecelerinde ve kandillerde (!) tıpkı Hıristiyanların yaptıklarına benzer eğlenceler ter-

Tıpkı Allah'ın Râsulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) hadislerinde buyurdıkları gibi:

“Siz siz olun, satış esnasında çokça halif’de (Allah’ın adını vererek yeminde) bulunmayın; zira o, önce malı sattırır, sonra onu yok eder.”³¹

Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bir hadislerinde alışveriş yapan bir kimse hakkında şöyle der:

“Eğer o ikisi doğru olur ve alışverişlerinde birbirlerine açık davranırlarsa, alışverişleri onlara bereketli kılınır. Yalan söylerler ve [mallarının ayıplarını] gizlerlerse alışverişlerinin bereketi yok edilir.”³²

Bil ki sen -bu durumda- ma'rufu emredip münkerden alıkoysan bile, nice kezler şerre sapabilirsin. Nefsin kabarcak ve haddini aşacak, ifsad ettiğin ıslah ettiğinden daha çok

tip etmekte. Özellikle son birkaç yıldır televizyonlarda Ramazan ve Bayram programları adı altında yapılan ahlâksızlıklar, dinimize âit şîarların Hıristiyanlaştırılması ve Şamanistleştirilmesi olarak karşımıza çıkmakta.

İslâm beldelerinde Yahudi ve Hıristiyanlardan esinlenerek dinî günlerde ortaya çıkarılmış olan birçok eğlence türü, temelde Kur'an ve Sünnet'te asla benzerine rastlanmayan türlerdendir.

Meselâ; Ramazan gecelerinde tarihsel akışı içinde birçok değişim gösteren, eğlence, zevk ve sefa, müzikli eğlencelerin Müslümanların dinleri ve sosyal hayatlarının değişmesinde, dinin, takvanın, ilmin, hayırseverliğin, infakın ve tevazuun yerini almıştır.

Osmanlı toplumunun özellikle son iki yüz elli yılda gösterdiği değişimde, İslâmî Sünneti ve mehasinin (güzellikler) yerine, eğlence, zevk, israf ve yeme içmenin geçmesi, iman edilen dinin geleceği konusunda toplumlarımızı ciddi bir gaflet ve cahiliyyenin içine itmiştir. Tıpkı bugün olduğu gibi. Bugün, bana Endülüs'ü hatırlatıyor!

³¹ Müslim, *Sahih*: 1607, en-Nesâî, *es-Sunen*: c.7/246, İbn Mâce, *es-Sunen*: 2209, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.5/297, 298, 301

³² Buhârî, *Sahih*: c.5/214, Müslim, *Sahih*: 1532, et-Tirmizî, *es-Sunen*: 1646, Ebu Davud, *es-Sunen*: 3459, en-Nesâî, *es-Sunen*: 3459, ed-Darimî, *es-Sunen*: c.2/250, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.3/402

olacaktır. Makam ve saltanat sahibi olan kimselere yakınlığın sebebiyle, sen “Hisbe” görevini üstlensen bile, onu zayıfa ve cahil olanlara uygular, güçlü ve bilerek günah işleyenlere uygulamazsın. Bununla da artık isyan etmiş olursun.

Münkeri inkâr edince de nefsin için inkârda bulunursun, bu da sana dokunulduğu içindir. O zaman da amelinde yumuşak huylu davranacaktır. Yapılan amel ne olursa olsun, mutlaka hepsinde ihlâs olmalıdır.

Allahu Teâlâ kitabında şöyle der:

“Onlar, ancak Allah’a dini halis kılanlar olarak ibadet etmekle emrolundular...”

(Beyyine: 5)

Ve yine:

“...Kâfirlere karşı şiddetli, kendi aralarında merhametlidirler...”

(Feth: 29)

Yumuşak ve şefkatli davranman, bid’at sahibini ve cahil insanlar olarak işlemiş olduklarından sakındırmak için olsun! Şiddetin ise, sapık olan kâfire karşı olsun! Buna rağmen belâyâ uğramış olana acı ve afiyette olmandan ötürü de Allah’a hamdet.

“...İşte siz de daha önce öyle idiniz, Allah nimeti ile size lütufta bulundu...”

(Nisa: 94)

Münkerden alıkoyarken ve ma’rufu emrederken, kendi nefsine bakışın, nefsini kınayan kimsenin bakışı olsun. İsyanda bulunan cahil kardeşine -bakarken- Allah’ın emirlerinden bir emri veya hadlerinden bir haddi terk etmeksizin rahmet gözüyle bak.

Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*);

“Hiçbir kavim bir bid’at işlemiş olmasın ki, ondan onun misli sünnetten çekilip alınmasın” ³³ demiştir. (*)

O halde Allah'ın Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Sünneti'ne uymak, kalplerin hayatı ve gıdasıdır. Ne zaman kalpler bid’atlere karşı ülfet oluştursa, o kalplerde sünnete yer kalmaz.

Bilesin ki Nasranîlerin “Hamîs” gününde işledikleri münkerlerden bazıları mertebe mertebedir; yani bazısı, bazısından daha hafiftir. Bunun misali; komşun olan Nasranî, bayramında sana yumurta ve benzeri -mübah olan- bir şey verirse, bunu kabul etmek mübahtır. Yumurta satın alıp onu boyamak ise kınanmıştır. Çocuklara yumurta kumarı oynama imkânı vermek ise haramdır. Gençlerin de yumurta kumar oynamaları büyük bir günahdır.

Allahu Teâlâ kitabında;

“Ey iman edenler! Şarap, kumar, dikili taşlar, şans okları ancak şeytanın amelinden olan birer pisliktir. Öyleyse ondan kaçınınız..” buyurur.

(Maide: 90)

Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bir hadisinde;

“Kim arkadaşına; gel seninle kumar oynayalım derse, hemen bir sadaka versin” ³⁴ der.

³³ Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.4/105, el-Bezzar: c.1/82 (*Zevaid*), İbn Nasr, *es-Sünne*: 85 Ğudayf İbnu'l-Haris'ten, senedi Ebu Bekr İbn Ebi Meryem'den ötürü zayıftır.

(*) İbn Batta, *el-İbanetu An Şeriatı el-Fırkatı'n-Naciye ve Mücanebeti'l-Firak el-Mezmume*: c.1/10

³⁴ Buharî, *Sahih*; *Fethu'l-Barî*: c.11/467, Müslim, *Sahih*: 1674, Ebu Davud, *es-Sunen*: 3247, et-Tirmizî, *es-Sunen*: 1545, en-Nesai, *es-Sunen*: c.7/7

Sadece soyut anlamda söz söylemek, sadaka ile keffareti gerektiren bir isyan olunca, bilfiil kumar oynamaya ne dersin? Bu da (kumar oynamak), insanların mallarını bâtil yolla yemeye dâhildir. Allahu Teâlâ Kur'an'da insanların mallarını bâtil yollarla yeme hakkında kınayıcı birçok ayet-i kerime indirmiştir. (*)

Allahu Teâlâ kitabında kumarı (meysiri) yasaklamıştır. Müslümanların tamamı, kumarın haram olduğu hususunda ittifak etmişlerdir. Veleve ki bu, satrançla da olsa yahut yumurta veya cevizle de olsa.

Tabiundan Âta, Mücahid, İbrahim en-Nehaî, Tâvûs ve daha birçok âlim demişlerdir ki:

“Kumarın hangisi olursa olsun o meysirdir, bu da haramdır, hatta çocukların cevizle oynamaları bile.”³⁵

Bil ki [onların bayramlarında] tütsü satmak ve bunun üzerine ceng çalmak çirkin olan amellerdendir. Helâl ve faydalı olduğunu i'tikad edenin açık bir sapıklıkla sapıtacağı ortadadır. Haç yapmak, üzerine renkli resimler çizilmiş şeyleri evlere asmak ve bulundurmak haramdır.

Sen Nebi'ni (sallallahu aleyhi ve sellem) duymadın mı?

“Melekler, içinde suret bulunan eve girmez”³⁶ demiyor mu?

Ey Müslüman! Evini, içinde resimler ve haçlar bulunan bir kiliseye dönüştürmek hususunda Allah'tan hayâ etmiyor musun?

(*) “Ey iman edenler! Mallarınızı aranızda bâtil (yollarla) yemeyiniz..”
(Nisa: 29)

³⁵ es-Suyutî, *ed-Durru'l-Mensûr*: c.2/320 (Bkz. el-Acurrî, *Tavla, Satranç ve Eğlencelerin Haramlığı*: s.163-165)

³⁶ Buharî, *Sahih*; *Fethu'l-Barî*: c.10/328, Müslim, *Sahih*: 2606, et-Tirmizî, *es-Sunen*: 2805, en-Nesaî, *es-Sunen*: c.8/212, 213 (Ebu Talha el-Ensari'den)

İbn Sîrin (rh.a) demiştir ki:

“Nevruz günü Ali’ye (ra) bir hediye getirildi. Dedi ki; bu nedir? Dediler ki; ey mü’minlerin emiri! Bu nevrüz günüdür. O da dedi ki; her günü nevrüz yapsanıza!”³⁷

Âlimlerin bazıları dediler ki:

“Ali (ra) ‘gün’ kelimesi kullanılmadan ‘Nevruz’ denilmesinden hoşlanmadığı için böyle demiştir.”

Nevruza gelince; Mısırlılar, bu günü kutlamak için aşırı derecede şeyler yaparlar. Bu, Kıptîlerin senelerinin ilk günüdür. Bu günde kutlamalarda bulunurlar. Bunu kendilerine bayram edinirler. Müslümanlar da onları taklid ederek onlara benzemeye çalışırlar. Bu, sonbahar mevsiminin ilk günüdür.^(*)

Huzeyfe (ra) derdi ki:

“Kim bir kavme benzerse, o artık onlardandır. Ahlâk ahlâka benzemeyinceye kadar, giyim giyime benzemez.”

İbn Mes’ud da (ra);

“Kalpler kalplere benzemedikçe, giyim giyime benzemez” demiştir.

Kitap ehline az şeyde de olsa benzemek, büyük günahlara yol açtığına ve haram olduğuna göre, bir de doğrudan doğruya Haç’tan bereket ummak, vaftiz suyuyla vaftiz yapmak veya “ma’bud birdir fakat ona giden yollar farklıdır” gibi, sırf küfür olan sözler, bu benzemeye eklenirse ne

³⁷ el-Beyhakî, *es-Sunen el-Kubra*: c.9/235

^(*) İlkbaharın ilk günü olması gerekir; zira bunu, baharın gelmesi ile kutlarlar. Mısırlılar o güne “İydu Şemmi’n-Nesim” (bahar rüzgârını koklama günü) derler. Türkiye ve Orta Asya ülkelerinde kutlanan “Nevruz” ve “Hıdırellez” günü gibi...

olur?^(*) Böyle bir durumda, yumurta boyamak, saçları ve sakalları boyamak, keçilerin veya büyükbaş hayvanların boynuzlarını kızıl çamurla boyamak daha hafif kalır. Hâlbuki [bunların] hepsi bâtıldır. *La Havle Vela Kuvvete İlla Billahil Aliyyi'l-Azim!*

Allah'ım! Kalplerimizi Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) temiz Sünnetiyle ihya et. Bizi muvaffak kılmak için yardımını gönder. Bir an da olsa, bizi nefislerine güvenenlerden kılma. Bizi sırat-ı müstakîme ilet ve bizi çirkin amellerin ve bid'atlerin açık ve gizli olanından uzak tut. (Âmin!)

Salât ve selam Nebimiz Muhammed'in (*sallallahu aleyhi ve sellem*) ve O'nun Âli ve Ashabının üzerine olsun!

(*) Sûfilerin; "Her nefis adedince Allah'a giden yollar vardır" sözünü hatırlatmakta. Evet, belki bu doğru bir sözdür. Sadece delâlet ettiği şeyi yani (medlulünü) Kur'an ve Sünnetle açıklamak kaydıyla. Bu söz, bazı tarikat meşreblerinde kitaba ve sünnete aykırı olan bazı söz ve amellerin meşrulaştırılma bahanesi olabilmıştır. Yoksa Kur'an'ı bilen hiçbir müslüman, Allah'ın kendilerine daha yakın olduğunu (Kaf: 16) ve onların niyetleriyle kalpleri arasına girdiğini (Enfal: 24) yerde ve gökte hiçbir şeyin O'ndan saklı ve gizli kalmadığını (Yunus: 61, Sebe: 3) bilir.

Kulların her birinin Allah'a açılan yollarının ayrı ayrı olması, farklı şer'i yani dini amel ve ibadetleri değil, kalplerde ve göğüslerde Allah'a açık olan pencerelerdir. Bu da bir şariat koymayı değil, niyetlerde insanların Allah'a açılan ve giden yollarına delâlet eder.

TATHİRUL-İ'TİKÂD

EL-EMİR ES-SAN'ÂNÎ

Tercüme
Mehmet Emin AKIN

M E D A R İ K Y A Y I N L A R I

İÇİNDEKİLER

es-San'ânî Kimdir?	53
Tanınmış Eserleri	55
İmam es-San'ânî'nin Önsözü	57

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ ASIL: Kur'an'da Olan Her Şey Hakk'tır	59
İKİNCİ ASIL: Rasuller ve Nebiler "Tevhid-i İbadet" İle İnsanları Allah'ı Birlemeye Davet Etmek İçin Gönderilmişlerdir	59
ÜÇÜNCÜ ASIL: Tevhid'in Kısımları	60
DÖRDÜNCÜ ASIL: Müşrikler, Allah'ın Kendilerini Yarattığını Kabul Ederler	63
BEŞİNCİ ASIL: İbadetin Esası Allah'ı Tevhid'dir	65

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ FASIL: İbadetin Türleri	67
İKİNCİ FASIL: Allah'ın Rasulleri ve Nebileri, İnsanları Şirki Terk Etmeye ve Allah'ı Tevhide Davet Etmişlerdir.....	68
ÜÇÜNCÜ FASIL: Yalnızca Allah'ın Varlığını İkrar Etmek, Tevhid Ehli Olmak İçin Yeterli Değildir	73
DÖRDÜNCÜ FASIL: Allah'tan Başkasının Yarar ve Zarar Vereceğini İtikad Etmek Şirktir	75
BEŞİNCİ FASIL: Nezr'in (Adak) ve Nehair'in (Kurbanlar) Hükümü	93

ES-SAN'ÂNÎ KİMDİR?

Muhammed İbn İsmail el-Emir es-San'ânî, Cumadi'ûla H.1099 (M.1680) yılında Yemen'in Kahlan bölgesinde doğdu. İlk tahsilini Yemen'de yaptı. Daha sonra Mekke'ye gidip oradaki âlimlerden ders aldı. İlim ve akidede taklide ve mezhep taassubuna karşı çıktığı için, cahil avam halk bir zamanlar kendisini öldürmek istemişlerdir. İlimde San'a'nın en ileri gelenlerindendi. Mutlak ictihad mertebesine ulaşmış olan Yemen fakihlerindendir.

Birçok öğrenci yetiştirdi. Hadis okutmakla meşhurdu. Hatta el-Mehdî'nin ordusundaki askerler bile gelip onun meclisinde ilim tahsil ediyorlardı. el-Mehdî'nin veziri, fakih Ahmed İbn Ali en-Nehamî ve ordu komutanı Elmas el-Mehdî de onun derslerine katılıp ondan ilim tahsil ediyorlardı. H.1182 yılında San'a'da öldü.

TANINMIŞ ESERLERİ:

1. *Subulu's-Selam Şerhu Buluği'l-Meram*
2. *Tevdihu'l-Efkâr fî Meani'l-Enzar*
(İbnu'l-Vezir'in, *Tenkihu'l-Enzar*'ının şerhidir.)
3. *et-Tahbir Şerhu Teysiri'l-Usûl İla Camii'l-Usûl fi'l-Hadis*
4. *el-Udde* (İbn Dakik el-İyd'in *el-Umde*'sine yazdığı bir haşiyedir.)
5. *Semeratu'n-Nazari fî İlmi'l-Eser*
6. *Tathiru'l-İ'tikad An Edrani'l-İlhâd* (elinizdeki eser)
7. *İrşadu'n-Nukkadi İla Teysiri'l-İctihad*
8. *Minhatu'l-Ğaffar*
9. *el-İktibasü lî Marifeti'l-Hakkı Min Envai'l-Kıyas*
10. *İcabetu's-Sâil Şerhu'l-Âmul lî Manzumeti'l-Kâfili fî Usuli'l-Fıkh*
11. *el-İhrazu Lima fî Esasi'l-Belağati Min Kinayetin ve İcaz*
12. *İsbalu'l-Matarî bi Şerhi'n-Nuhbeti'l-Fiker*
13. *et-Tenvir* (es-Suyutî'nin *el-Camii's-Sağîr*'inin şerhi-

14. *Cem'u's-Şetât Şerhu ve Zeylu Ebyati't-Tesbit*
15. *er-Ravdatu'n-Nediyye Şerhu't-Tuhfeti'l-Aleviyye*
16. *er-Ravdu'n-Nazîr fi'l-Hutab*
17. *es-Sehmu's-Sâib fî Nahri'l-Kavli'l-Kâzib*
18. *Kasabu's-Sukker* (İbn Hacer el-Askalanî'nin *Nuhbe'sinin* manzum şeklidir.)
19. *el-Mesalil el-Mardiyye fî Beyani İttifaki Ehli's-Sunneti ve'z-Zeydiyye*
20. *Nusratu'l-Ma'bud fî'r-Reddi Ala Ehli Vahdeti'l-Vucûd*
21. *el-Envaru Alâ Kitabi'l-Îsâr*
22. *el-Yevakîtu fi'l-Mevakît*
23. *İkadu'l-Fikrati li Muracati'l-Fitra*

İMAM ES-SAN'ÂNÎ'NİN ÖNSÖZÜ

Kullarından, Rablerini gerçek anlamda Tevhid-i Ubudiyeti kendisine özgü kılmadan Tevhid-i Rububiyeti kabul etmeyen Allah'a hamdolsun.

O'nun muvahhid kulları, O'na ne birini denk koşarlar ve ne de O'nunla beraber bir başkasına ibadet ederler. O'ndan başkasına tevekkül etmezler, O'ndan başkasına her halükârda sığınmazlar, O'na "esma-u hüсна"sından gayrisiyle duada bulunmazlar ve O'na aracılarla ulaşmak istemezler.

"...O'nun katında O'nun izni olmadan kim şefaati edebilir?..."

(Bakara: 255)

Şehadet ederim ki, ilah ancak Allah'tır. O'ndan başka ilah olmadığı gibi, O'nun ortağı da yoktur. Kendisine kulluk edilecek Rab ancak O'dur ve yine şehadet ederim ki, Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) O'nun kulu ve Rasulü'dür. O'na (sallallahu aleyhi ve sellem) şunu emretti:

"De ki; ben Allah'ın dilediğinden başka kendim için ne bir yarar ve ne de bir zarara malik değilim..."

(A'raf: 188)

Şahid olarak Allah yeter. Allah'ın salât ve selamı Muhammed'e (*sallallahu aleyhi ve sellem*), O'nun ashabına ve O'na (*sallallahu aleyhi ve sellem*) ayıplardan uzak olarak uyanların ve kalpleri her türlü kötü itikaddan uzak olanların üzerine olsun!

Ben, Yemen'in birçok beldesinde, köylerinde, şehirlerinde, Şam, Mısır, Necd, Tihame ve tüm İslam beldelerinde, insanların kabirlerden ve yaşayanlardan meded umup gayb ve keşif ilmini iddia edenlerden hepsinin fücür ehli olup Müslümanların mescidlerine gelmedikleri, ne Allah'a ve ne de Rasulü'ne (*sallallahu aleyhi ve sellem*) itaat edip ittiba etmedikleri gibi, Kitabı ve de Sünneti bilmeyip haşr ve hesap gününden korkmayanlardan yardım talep ettiklerini gördükten sonra, "*Tathiru'l-İ'tikad An Edrani'l-İlhad*" adlı kitabımı yazmayı kendime farz gördüm.

Yine anladım ki, Allah'ın reddettiğini inkâr edip O'nun razı olduğu şeyi gizleyenlerden olmamak için kendime bunu vacib gördüm.

Kitabımda bunun için muvahhidlerin bilmesi vacib olan en önemli kaideleri dile getirmeye çalıştım.

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ ASIL

[Kur'an'da Olan Her Şey Hakk'tır]

Dinin gelmesiyle zaruri olarak biliriz ki, Kur'an'da olan her şey Hakk'tır, bâtil değildir. Doğrudur yalan değildir, hidayettir dalâlet değildir, ilimdir cehalet değildir.

Bu öyle bir asıldır ki, bu olmadan hiç kimsenin ne İslam'ı, ne imanı ve ne de o imanı ikrar etmesi tamamlanır. Bunda icma edilmiş, üzerinde ihtilaf edilmemiştir.

İKİNCİ ASIL

[Rasuller ve Nebiler "Tevhid-i İbadet" (*) İle İnsanları Allah'ı Birlemeye Davet Etmek İçin Gönderilmişlerdir]

Allah'ın Rasullerinin (*Aleyhimusselam*) hepsi, insanları "tevhid-i ibadet" ile Allah'ı birlemeye davet etmek için gönderilmişlerdir. Her Rasulün (*Aleyhimusselam*) kavmine ilk duyurduğu mesaj şu olmuştur:

(*) Yalnızca Allah'a ibadet etmek ve ibadeti sadece Allah'a halis kılmak.

“...Ey kavmim! Allâh’a ibadet edin. Sizin O’ndan gayri bir ilahınız yoktur...”

(A’raf: 59, 65, 73, 85)

“...Allah’tan başkasına ibadet etmemeniz için...”

(Hud: 26)

“Allah’a ibadet ediniz ve O’ndan korkup bana itaat ediniz.”

(Nuh: 3)

İşte bu, “La İlahe İllallah”ın içine aldığı manadır. Rasuller (*Aleyhimusselam*) kavimlerini bu kelimeyi sadece dille söylemeye değil, onun manasına itikad edip ona inanmaya çağır-dılar. Bu kelimenin manası; ilah olarak ancak Allah’ı tevhid etmek, O’ndan gayri ibadet edilenleri reddetmek ve onlar-dan beri olduğunu ilan etmektir.

Bu asıl ve içerdiği anlam, bilinmeden ve gerçekleşme-den, hiç kimsenin imanı tamamlanmaz.

ÜÇÜNCÜ ASIL

[Tevhidin Kısımları]

Tevhid İki Kısımdır

Birinci Kısım: “Tevhid-i Rububiyet”: Bu, yaratma ve rızıklandırma Tevhidi’dır. Bunun da manası; “Allah birdir, âlemi O yaratmış, O, insanların Rabbidir ve onlara rızık ve-rendir” demektir.

Bunu, müşrikler de inkâr etmez ve bunda Allah’a ortak koşmazlardı. Bilakis bu tür Tevhidi kabul ederlerdi. (Dör-düncü Asıl’da açıklanacağı gibi.)

İkinci Kısım: “Tevhid-i İbadet”: Bu Tevhidin anlamı: “İbadetlerin hepsinde Allah’ı Tevhid eylemek (ki açıklaması gelecek) işte insanların ortak (şirk) koştukları Tevhid budur. Şerik (ortak) kavramı dahi Allah’ın varlığını ikrarı içerir.”

Rasuller (Allah'ın selamı onların üzerine olsun) birincisini tasdik, ikincisine de insanları davet etmek için gönderilmişlerdir. Müşriklere şöyle söylemeleri bunun örneğidir:

“...Gökleri ve yeri yaratan Allah hakkında şekk mi var? O, sizin günahlarınızın bir kısmını bağışlamak için sizi davet ediyor...”

(İbrahim: 10)

“...Gökten ve yerden size rızık veren Allah'tan gayri bir yaratıcı mı var? İlah ancak O'dur. O'ndan başka ilah yoktur...”

(Fatır: 3)

İbadette şirk koşulmasını nehyetmesine delil olarak şu ayet zikredilebilir:

“Andolsun ki biz, her ümmetten Allah'a ibadet edin ve tağut-tan kaçının diye (emretmeleri için) o ümmete bir Rasul gönderdik...”

(Nahl: 36)

Yani, kavimlerine “kulluk” edin dediler. “Her ümmetten” sözünün anlamı ise; onlara Risalet ve Nübüvvet, ancak “tevhid-i ibadet” için verildi demektir. Yoksa sırf Allah'ın evreni yarattığını ve O'nun gökleri ve yerleri yarattığını tanımak için değil. Onlar zaten bunu ikrar ediyorlardı. Bunun için ayetler genellikle “takrir-i istifham” (olumlu olanı onaylayıcı soru) biçiminde gelmiştir.

“Yaratan, yaratmayan gibi midir?...”

(Nahl: 17)

“Allah'tan gayrisini mi veli edineyim? O, göklerin ve yerin yaratıcısıdır...”

(En'am: 14)

“İşte bunlar Allah'ın yarattıklarıdır. (Ey kâfirler!) Şimdi O'ndan başkasının ne yarattığını bana gösterin...”

(Lokman: 11)

“...Gösterin bana, onlar yerden ne yaratmışlardır. Yoksa göklerde ortak -koştukları- bir şey mi var?...”

(Fâtır: 40)

“...Gökleri ve yeri yaratan Allah hakkında şekk mi vardır?...”

(İbrahim: 10)

Bu, “takrîr-i istifhâm”dır ve onların bunu kabul ettiklerini gösterir. Buradan da anlamış olursun ki, müşrikler; putları ve heykelleri, Hıristiyanlar; Mesih’i (*Allah’ın selâmı onun üzerine olsun*), annesini ve melekleri, göklerin yerin ve kendi nefislerinin yaratılmasında, Allah’a ortak koşup ibadet ettikleri için müşrik olmadılar; onlar, Allah’a ortak koştuklarının, kendilerini Allah’a yaklaştırdıklarını zannettikleri için müşrik oldular. Onlar küfür sözlerinde bile, Allah’ın varlığını inkâr etmektedirler. Onlara göre bunlar Allah katında onlara şefaât edicidirler. (*)

Allahu Teâlâ onlar için:

“Onlar Allah’ı bırakıp kendilerine ne zarar ne de fayda verebilecek şeylere tapıyorlar ve bunlar, Allah katında bizim şefaâtçilerimiz diyorlar. De ki; siz Allah’a göklerde ve yerde bilemeyeceği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? Hâşâ! O onların ortak koştuklarından uzak ve yücedir.”

(Yunus: 18)

Allahu Teâlâ, onların taptıklarını şefaâtçi edinmelerini şirk olarak tanımladı.

Allahu Teâlâ kendisini bundan tenzih etti. Çünkü O’nun katında, O’nun izni olmadan kimse şefaât edemez. Buna rağmen nasıl oluyor da onlar, Allah’ın kendilerine şe-

(*) Burada reddedilen şefaât, kâfirlerin, ilahlarını Allah katında kendilerine şefaâtçi etmeleri meselesidir. Yoksa Kur’an ve Sünnet’té Hakk’a şahidlik edenlerin şefaâtları değildir.

faat etmelerine izin vermeyeceği kimseleri şefaathçi olarak gösterebilirler? Ne onlar şefaati haketmişler ve ne de şefaathçi edinmeye çalıştıkları kimseler onlara Allah'ın hükmü karşısında bir fayda vereceklerdir.

DÖRDÜNCÜ ASIL

[Müşrikler, Allah'ın Kendilerini Yarattığını Kabul Ederler]

Allahu Teâlâ'nın, kendilerine Rasuller gönderdiği müşriklerin hepsi, Allah'ın kendilerini yarattığına inanıyorlardı.

“Eğer onlara, onları kimin yarattığını sorarsan, Allah diyeceklerdir...”

(Zuhruf: 87)

Yani gökleri ve yeri O'nun yarattığını itiraf ederler.

“Eğer onlara gökleri ve yeri kimin yarattığını sorarsan, onları Aziz ve Âlim olan Allah yarattı derler.”

(Zuhruf: 9)

O'nun rızık verdiğine, canlıdan ölüyü, ölüden de canlıyı çıkardığını söylerler ve O'nun göklerden emrini yere indirdiğini kabul ederler. O'nun, insanın göz, kulak ve kalbine sahip olduğunu da söylerler.

“De ki; gökten ve yerden sizi rızıklandıran kimdir? Kulaklara ve gözlere malik olup canlıdan ölüyü, ölüden de canlıyı çıkaran ve bütün işleri düzenleyen kimdir diye sor! Diyecekler ki; Allah. Onlara de ki; Allah'tan korkmaz mısınız?”

(Yunus: 31)

“De ki; yeryüzü ve içinde olanlar kimindir, eğer biliyorsanız. Derler ki; Allah'ındır. De ki; bunu hatırlasanıza... De ki; yedi göklerin Rabbi, yüce arşın Rabbi, kimdir? Derler ki; Allah'tır. De ki; [o halde hâlâ] Allah'tan korkmuyor musunuz? De ki;

her şeyin melekûtu elinde olan kimdir? O, korur, O'nun korunmaya ihtiyacı yoktur, eğer biliyorsanız. -Hepsi- Allah'ındır diyeceklerdir. De ki; nasıl olur da sihirlenmiş -gibi- oluyorsunuz?"

(Mü'minun: 84-89)

Firavun bile, küfründeki azgınlığa, çirkin iddiasına ve en bâtıl olan sözü söylemesine rağmen, Allah onun Musa'yla (Aleyhisselam) olan konuşması hakkında şöyle diyor:

"Kesin olarak biliyorsun ki, onları (o ayetleri) ibret olsun diye göklerin ve yerin Rabbinden başkası indirmede..."

(İsra: 102)

İblis bile şöyle demişti:

"...Ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkuyorum."

(Haşr: 16)

"Rabbimin beni imtihan ettiği gibi..."

(A'raf: 16)

"Rabbim bana mühlet ver..."

(A'raf: 141)

Müşrikler, Allah'ın kendilerinin yaratıcısı olduğunu, göklerin ve yerin içerisinde olanların Rabbi olup onların rızıklarını verici olduğunu ikrar ederler. Bunun için Rasuller onlara karşı şu şekilde delil getirip tartışmışlardır.

"Hiç yaratan, yaratmayan gibi midir?..."

(Nahl: 17)

"...Allah'tan gayri kendilerine ibadet ettikleriniz, bir sineği dahi yaratmak için bir araya gelseler onu yaratamayacaklardır..."

(Hac: 73)

Müşrikler bunu ikrar ederler, inkâr etmezler.

BEŞİNCİ AŞI

[İbadetin Esası Allah'ı Tevhiddir]

İbadet, boyun eğme ve zayıflık derecesinin zirvesidir. İbadet tabiri, Allah'tan gayrisine boyun eğmek için kullanılmamıştır. Çünkü Allah en yüce nimetlerin sahibidir. Bunun için Allah, bu türlü boyun eğmenin en yücesine layıktır.

Keşşaf da [ez-Zemahşerî'nin söylediği gibi...]

“Sonra ibadetin başı ve esası, bütün Rasullerin davet ettikleri ve Allah'ı tevhidi içeren ‘La İlahe İllallah’tır.”

Bundan murad da, onun anlamını itikad etmek ve gerektirdikleri ile amel etmektir. Yoksa onu sadece dil ile söylemek değildir.

Bunun anlamı; Allah'ı ibadette ve ilah olmada tek bilmek, O'ndan başka kendisine ibadet edilen şeyleri inkâr edip onlardan beraatını ilan etmektir.

Kâfirler de bu anlamı bilmişlerdir. Çünkü onlar Arap dilini bilen insanlardı. Bundan dolayı dediler ki:

“İlahları bir tek ilah mı yaptı? Gerçekten bu, çok hayret edilecek bir şeydir.”

(Sâd: 5)

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ FASIL

[İbadetin Türleri]

Bu asılları öğrendikten sonra bil ki; Allahu Teâlâ kendisine ibadeti türlere ayırmıştır.

1. İ'tikadî İbadetler:

Bu, Allah'a ibadetin esasıdır. Bu da, ancak O'nun "Vahid" ve "Ehad" olduğu, yaratma ve emretmenin yalnız O'nun olduğu, yarar ve zarar vermenin ancak O'nun elinde olduğu, şeriki (ortağı) olmadığı, O'nun katında O'nun izni olmadan kimsenin şefa'at edemeyeceğine ve bunun, O'nun uluhiyyetine layık olduğuna inanmaktır.

2. Lafzî İbadetler:

Bu, "Kelime-i Tevhid'i veya Şehadet'i dil ile söylemek"tir. Kim kelime-i tevhidi itikad ettiği halde onu diliyle söylemekten kaçınırsa, kanını ve malını korumuş olamaz. O kimse tıpkı iblis gibidir. Hâlbuki o da tevhide inanır, bilakis onu ikrar eder. Daha önce buna değinmiştik. Ancak o, Allah'ın secde emrine itaat etmediğinden dolayı kâfir oldu.

Onlar Allah'a ibadet edilemez demediler. Bilakis bunu kabul ediyorlardı. Ancak ibadetin yalnızca Allah'a tahsis edilmesini kabul etmiyorlardı. Onlar inadına Allah ile beraber başkalarına da ibadet ettiler ve O'ndan başkalarını O'na ortak koştular ve o nedenle ilahlar edindiler. Allahu Teâlâ onlar hakkında:

“...Bilddiğiniz halde Allah'a denkler edinmeyiniz” dedi.

(Bakara: 22)

Yani siz biliyorsunuz ki, Allah'ın ortağı ve dengi yoktur. Onlar (müşrikler) Hac'da telbiye getirirlerken şöyle diyorlardı:

“Sana geldim, senin ortağın yoktur. Ancak bir ortağın vardır. O da senindir. O'nun sahip olduğuna da sahiptin.”

Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) “La Şerike Leke” sözünü onlardan duyduğunda derdi ki; “ancak bir ortağın vardır ona da sen maliksin” sözünü terk etselerdi Allah'ı tevhidle ifrad [vahdaniyetini ikrar] etmiş olurlardı. Onların Allah'a şirk koşmaları dahi, Allah'ın varlığını kabul etmektir. Allahu Teâlâ kitabında şöyle der:

“...Nerede zannettiğiniz ortaklarınız?”

(En'am: 22)

“...De ki; ortaklarınızı çağırın, sonra bana hilenizi yapın ve bana göz açtırmayın.”

(A'raf: 195)

Müşriklerin ortak edinmelerinin bizzat kendisi, Allah'ın varlığını ikrardır. Onlar “endad”a (putlarına veya tağutlarına), ancak Allah'a yaklaştırdıkları ve onlara yardım edeceklerini zannettikleri için boyun eğip adaklar ve kurbanlar sunuyorlardı.

Allahu Teâlâ da Rasulleri, onlara Allah'tan gayrisine ibadeti terk etmeleri için gönderdi. Böylece onların ortakları

(endad) hakkındaki itikatları ve onlara yakınlık denenen şeyin bâtil olduğu anlaşılmış oldu. İtikad ve ibadet ancak Allah içindir. İşte “tevhid-i ibadet” budur. Onlar daha önceleri “tevhid-i rububiyet”i; yani yalnızca Allah’ın yaratıcı ve rızık verici olduğunu ikrar ediyorlardı.

Bununla öğrenmiş oluyoruz ki, tüm Rasullerin davet etmiş oldukları “tevhid”, “tevhid-i ibadet” idi. Bunun için Allahu Teâlâ şöyle buyurdu:

“Ancak Allah’a ibadet ediniz...”

(Hûd: 2)

“...Allah’a ibadet ediniz. Sizin O’ndan başka ilahınız yoktur...”

(A’raf: 59)

Müşriklerden kimileri meleklerle ibadet ediyor ve zor zamanlarda onlardan yardım istiyorlardı. Onlardan kimileri de taşlardan medet umar, şiddetli anlarında onlara yalvarır ve onları yardımlarına çağırırlardı. Aslında o ibadet ettikleri putlar, daha önce yaşamış olan ve sevdikleri salih insanların suretleriydi, onlar hakkında iyi zannlara sahiptiler. O salih kimseler ölünce, onlardan ayrı kalışlarına dayanamayıp teselli olmak için onların heykellerini yaptılar. Aradan uzun zamanlar geçtikten sonra da, bu heykellere tapınmaya başladılar. Onlardan bazıları Mesih’e (*Aleyhisselam*), kimileri de yıldızlara tapınıp zor zamanlarında onlardan yardım istediler.

Allah, Muhammed’i (*Aleyhisselam*), onları sadece Allah’a ibadet etmeleri, O’na “tevhid-i rububiyet”le iman ettikleri gibi, O’nu “tevhid-i ulûhiyet”le de tevhid etmeleri ve “La İlahe İllallah” kelimesinin anlamını gerçekleştirmeleri, onun gerekleriyle amel etmeleri ve Allah’la beraber başkalarına ibadet etmemeleri için gönderdi.

“Hak davet O’nundur. O’ndan gayrisine duada bulunanlara, onlar hiçbir şeyle karşılık veremezler...”

(Râd: 14)

“...Eğer iman ediyorsanız, Allah’a tevekkül ediniz.”

(Maide: 23)

Yani, Allah’a imanda “sıdk” üzere olmanın şartı: O’ndan gayrisine güvenmemek, duada ve istiğfarda Allah’ı Tevhid gibi; “tevekkül”de de Allah’ı Tevhid eylemektir.

Allahu Teâlâ kullarına; “Ancak sana ibadet ederiz” demelerini emrettiği gibi, bir kimse ibadetle Allah’ı Tevhid etmedikçe; O’nun sözlerini tasdik etmememizi de bize emretmiştir. Yoksa aksi takdirde yalancı olup, bu sözü söyleyen tasdik olunmaz. Zira bu sözün anlamı; “Seni ibadetle tevhid ederiz. Sen’den başkasına ibadet etmeyiz” demektir. Bu aynı zamanda;

“...Sadece bana ibadet ediniz.”

(Ankebut: 56)

“...Sadece benden korkunuz.”

(Bakara: 41)

emrine itaat etmektir,

Beyan ilminden de anlaşılacağı gibi, hakkı “tehir” olan bir kelimenin “takdim” olunması “hasr”ı ifade ettiğine göre, bu ifadelerin anlamı;

“Ancak Allah’a ibadet ediniz”

“O’ndan başkasına ibadet etmeyiniz”

“Ancak Allah’tan korkunuz”

“O’ndan başkasından korkmayınız” demektir. *el-Keşşaf*’ta da böyle zikredilmiştir.

Duanın hepsi, -rahatlıkta ve şiddetli zamanlarda- yalvarma ve yakarma, istiğase ve istiane yalnız Allah’a yapıl-

madıkça, sığınma, adak adama ve kurban kesme, huşû, kıyam, rükû, secde, tavaf ve ihrama girme, tıraş ve taksirin hepsi, sadece Allah için olmadıkça, “tevhid-i uluhiyet”le Allah tevhid edilmiş sayılmaz.

Kim bu ibadetlerden birisini; bir canlı kul, ölü bir insan, cânsız bir şey veya bir başka şey için yaparsa, ibadetinde (Allah’a) şirk koşmuş olur. Dolayısıyla bu ibadetle, kendisine bu ameller işlenen kimseler ilah edinilmiş olurlar. İsterse bu kimse bir sultan (kral), bir rasûl, bir veli, ağaç, kabir, cin ya da canlı birisi olsun, bu veya diğer ibadet türlerinden kendisine tahsis edilen bir şeyle ilah edinilmiş olur. Bunu yapan kimse de, Allah’a şirk koşmuş olur. Veleve ki Allah’a iman edip O’na ibadet ettiğini söylese dahi.

Müşriklerin Allah’ın varlığını ikrar etmeleri ve çeşitli amellerle O’na yaklaşmak istediklerini söylemeleri, onların şirkten kurtulmuş olmalarına, kanlarının helal kılınması, esir alınmaları ve mallarının ganimet olarak alınmasına engel değildir.

Allah’ın Rasulü’nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) dediği gibi; Allahu Teâlâ:

“Ben ortak koşulanların ortaklıktan en münezzeh olanıyım.”¹

Allah Azze ve Celle kendisi için yapılan bir amelde, başkasının ortak koşulmasını kabul etmez. Allah’la beraber başkasına ibadet eden kimse iman etmemiştir.

¹ Bu hadisi Allah’ın Rasulü’nden (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Ebu Hureyre (ra) rivayet etmiştir. Hadisin tam metni şöyledir:

“Allah dedi ki: Ben ortak koşulanların ortaklıktan en uzak (hiç ihtiyacı olmayanım). Kim bir amel işler de benden başkasını onda bana ortak koşarsa, onu ve şirkini başbaşa bırakırım.” (Müslim, *Sahih*; Kitabu’t-Tefsir, Tefsiru Sureti’l-Casiye: c.4/2289)

ÜÇÜNCÜ.FÂSİL

[Yalnızca Allah'ın Varlığını İkrar Etmek, Tevhid Ehli Olmak İçin Yeterli Değildir]

Şimdiye kadar söylediklerimizle de anlaşılmıştır ki, müşriklerin ibadetlerinde şirk koşmaları, ibadetlerinin bir gereği olarak ortak koştukları kimseler veya şeyler hakkında yarar ve zarar vereceklerine, kendilerini Allah'a daha çok yaklaştıracaklarına ve Allah katında kendileri için şefaathane olacaklarına dair olan itikadları, onlar için kurbanlar kesmeleri, onları tavaf etmeleri için adak adamaları, onların huzurunda zelil bir biçimde kıyam etmeleri, secde etmeleri ve Allah'a inanmalarına rağmen, yaptıkları onları ibadetlerinde ortak koştukları için ne şirkten kurtarır ve ne de onlara bir yarar sağlar.

Onlar, Allah'ın Rububiyetine inanıp ikrar etmeleri ve yaratıcıları olduğunu söylemelerine rağmen, ibadette O'na şirk koşmuşlardır. İşte bu da onları müşrik yapmıştır. Onların bu ikrarları itibara alınmaz. Çünkü onların şirk koşmaları amellerini yok etmiştir. Dolayısıyla “tevhid-i rububiyet”i ikrar etmeleri, onlara bir yarar sağlamamıştır. “tevhid-i rububiyet”i kabul eden kimsenin üzerine farz olan, Allah'ı aynı zamanda “tevhid-i ubudiyet”le de tevhid eylemektir. Bunu yapmadığı zaman önceki ikrarı tamamen bâtıl olur. Onlar cehennem ateşinin tabakaları arasında [ortak koştuklarına] şunu söyleyeceklerdir:

“Allah adına andolsun ki, biz daha önce apaçık bir sapıklık içindeydik. Zira biz sizi âlemlerin Rabbiyle bir tutuyorduk.”

(Şuara: 97-98)

Hâlbuki onlar, ortak koştuklarını her yönüyle Allah'a denk tutmamışlardı. Onları, ne zerrelere bir zerreyi yaratıcılar ve ne de rızık verenler olarak görmedikleri ve tevhid-i

ubudiyyete karıştırmadıkları halde bu, onları putlarla Âlemle-
rin Rabbini denk tutanlardan etmişti. Allahu Teâlâ:

“Onların çoğu ancak şirk koşarak iman eder.”

(Yusuf: 106)

Onlardan çoğu putlara ibadet etmeden, Allah'ın kendi-
lerini yarattığını, gökleri ve yeri varettiğini ikrar etmezler.

Gerçek odur ki, Allahu Teâlâ riyayı şirk olarak adlan-
dırmıştır.

Hâlbuki itaat eden (ibadette) Allah'tan başkasını mak-
sad edinmemiştir. Ancak itaatiyle insanların kalplerinde bir
makam sahibi olmayı arzu etmiştir. Murai (riyakâr) şüphesiz
başkasının değil, Allah'ın kuludur. Fakat ibadetini, insanla-
rın kalplerinde bir makam elde etmek arzusuyla karıştırmış-
tır. (Allah) böylece o insanın amelini kabul etmeyip onu
müşrik olarak adlandırmıştır.

Müslim'in, Ebu Hureyre'den (ra) rivayet ettiği bir ha-
diste, Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle diyor:

“Allahu Teâlâ der ki: Ben, kendisine ortak koşulanların (şirk-
ten) en münezzeh olanıyım. Kim bir amel işler ve onda bana
ibadete başkasını ortak koşarsa, onu ve şirkini baş başa bira-
kırım.”²

² Bu hadisi, Allah'ın Rasulü'nden (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Ebu Hurey-
re (ra) rivayet etmiştir. Hadisin tam metni şöyledir:

“Allah dedi ki: Ben ortak koşulanların ortaklıktan en uzak olanı-
yım. Kim bir amel işler de benden başkasını onda bana ortak koşarsa,
onu ve şirkini baş başa bırakırım.”

Müslim, *Sahih*; Kitabu't-Tefsir; Tefsiru Sureti el-Casiye: c.4/2289
ve Kitabu'z-Zuhd ve'r-Rekaik; Babu Men Eşreke fî Amelihi Gayrella-
hi: s.53, el-Begavî, *Mesabihu's-Sunne*: c.1, s.20, c.3, s.4101, İbn Ma-
ce, *es-Sunen*; Kitabu'z-Zühd: (4203) c.2, s.1406, el-Munzirî, *et-Terğî-
bu ve't-Terhib*: c.1, s.25 Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.3, s.215, 466,
et-Tirmizî, *es-Sunen*: c.5, s.314

Hatta Allahu Teâlâ, Abdulharis diye ad koymanın bile şirk olduğunu bize haber vermiştir. Allahu Teâlâ kitabında:

“Allah onlara salih bir (çocuk) verince, o ikisi onu kendilerine verdiğinde ona şirk koştular...” (*)

(A'raf: 190)

Semure İbn Cundûb'den (ra), Rasul (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dedi:

“Havva hamile kalırdı, ancak onun çocuğu yaşamazdı. İblis ona geldi ve dedi ki; senin çocuğunun yaşaması için onun ismini ‘Abdulharis’ koy. (Havva) çocuğun ismini öyle (Abdulharis) koydu ve o (çocuk) yaşadı. İşte bu şeytanın vahyi ve işidir. Allah Azze ve Celle ayetlerini indirdi. Bu şekilde bir isimlendirmenin şirk olduğunu İblis'in Haris olduğunu söyledi.”³

Bu kıssa *ed-Durru'l-Mensûr*'da ve başka yerlerde geçmektedir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

[Allah'tan Başkasının Yarar ve Zarar Vereceğini İtikad Etmek Şirktir]

Bil ki, kim bir ağacın, bir taşın, bir kabrin, bir meleğin, bir cinnin, canlı bir şeyin veya ölünün, zarar veya yarar vereceğini, Allah'a yaklaştırp ve sadece bununla teşeffu (şefaate isteme) ve tevessül ile dünyalık hacetlerinden herhangi biri-

(*) Bu ayeti Âdem (as) ve Havva (as) hakkında nazil olduğunu zannedenler olmuştur. Hâlbuki bu ayet Âdem (as) ile Havva'nın (as) soyundan gelen iki insan hakkındadır.

³ Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: 19610 (Semure İbn Cundub hadisi), et-Tirmizî, *es-Sünen*; Kitabu't-Tefsir: 3077, *ed-Durru'l-Mensûr*: c.3, s.561-563, Ebu Hayyan, *el-Bahru'l-Muhîr*: c.4, s.558'de: Âdem (as), Havva (as) ve İblis arasında geçen bu konuşmalara dair Kur'an'da ve sahih hadiste bir şeyin sabit olmadığını söylüyor.

sini -Allah'ın Rasûlü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) âmâ bir saha-bînin ondan gözlerinin açılması için kendisinden dua etmesini istemesi hariç, (bu hadisin ölümlere tevessüle delil olması hakkında da tartışmalar vardır)- göreceğini itikad etmiş olsa, şirk koşmuş olup itikad edilmesi helal olmayanı itikad etmiş olur. Tıpkı müşriklerin putlar hakkındaki itikadları gibi.

Hele malını, çocuğunu, ölü veya diri birisi için adayan yahut bir ölüden hastalığa şifa, kaybolmuş birisinin geri dönmesi yahut isteklerinden herhangi birisinin yerine gelmesini istemek şirkin bizzat kendisidir ki, putlara tapınanlar da bu şirk üzereydiler.

Herhangi bir ölü için adakta bulunmak, kabir üzerine kurban kesip o kabre tevessülde bulunmak, o kabirden (veya sahibinden) bir ihtiyacının görülmesini istemek, cahiliyye dönemindeki müşriklerin şirk koşmaları gibi bir şirktir. Onlar bu ibadetleri, “vesen” (heykel) veya “sanem” (put) olarak adlandırdıkları şeyler adına yapıyorlardı. Kabirciler de, veli, türbe veya makam diye adlandırdıkları şey veya yerlerin adına bunu yaparlar. (*)

(*) Bugün, kendilerine evliya veya veli denilen insanların türbelerinde işlenen şirk ve dalâletler, cahiliyye döneminde olana daha çok benzemektedir. Mesela öyle türbeler var ki; bunların kimine sadece tavuk ve horoz, [Ankara'ya bağlı Memlik Köyü'ndeki türbede bulunan yatırlar için yapıldığı gibi] kimine sadece koyun ve koç kesilir ve kimisi de tıpkı Kâbe gibi tavaf edilir. Kâbe gibi tavaf edilebilmesi için de türbenin dış duvarına [Ankara'da Karyağdı Türbesi] yeşil Çiniden tavaf yönünü gösteren oklar yapılmıştır. Buraya kadın ziyaretçiler gelmekte ve ihtiyaçlarının bu veli tarafından görülmesi veya onun dualarında kendileri ile Allah arasında şefaathane olması istenmektedir. Bu gibi yerlerde tebliğe gittiğimiz kimi zamanlarda insanların gerçekten türbe eşiklerini ve kabirlerin üzerindeki mermerleri öpüp alınlarını secdeye koyduklarını gözlerimizle gördük.

İsimlerin herhangî bir etkisi olmadığı gibi, bu [şeriatte yasaklanmış olan] anlamları da değiştirmez. Çünkü bu; luğavî, aklî ve şer'î bir zorunluluktur. Kim şarap (hamr) içer de, onu su olarak adlandırırsa, o su değil ancak şarap içmiş olur. Cezası şarap içenin cezasıdır. Belki de o, şarabı bir başka isimle isimlendirip içtiği için de sahtekârlık veya yalan söylemekten ötürü -daha- fazla ceza görür.

Allah'ın Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bir hadislerinde dediği gibi:

“Ümmetin içinden bazı topluluklar çıkıp şarap içerler ama ona onun isminden başka bir isim verirler.” (*)

Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) doğru söylemiştir. Öyle fırkalar çıktı ki, onlar şarap içip onu başka adlarla adlandırıdılar ve adına “Nebiz” dediler.

Allah katında ilk kez Allah'ın gazabını üzerine çekerek isyan dolu olan şeyleri, sevimli adlarla adlandıran İblistir (*Lanetullahialeyh*). O, insanlığın babası Âdem'e (*Aleyhisselam*) şöyle demişti:

“...Ey Âdem! Sana ölümsüzlük ağacı ve hiç yok olmayacak bir mülkü göstereyim mi?”

(Taha: 120)

Bununla Âdem'in arzularını o ağaca meylettirmek için, onun o ağaca yaklaşmasını sağlamak ve kendisinin ortaya attığı isimle, tıpkı kendisini taklid eden Haşşaşîler gurubundan olanların Allah'ın kullarından, zalimlerin düşmanca aldıklarını kendi edeplerince lokum diye adlandırılmaları gibi isimlendirdi. Derler ki; bu, katlin edebidir, bu hırsızlığın edebidir, bu töhmetin edebidir. Böylece zulmü tahrif ederek

(*) Müellif, İbn Hibban'ın, Malik İbn Enes'in ve Buharî'nin değişik bir lafızla Ebu Musa el-Eşarî'den rivayet ettikleri hadisi kastediyor.

edeb diye isimlendirirler. Tıpkı insanlardan zorla aldıklarını katkı, geçimlik, kilebe, tartı edebi diye isimlendirmeleri gibi. Bunun hepsinin Allah katındaki adı zulüm ve düşmanlıktır. Kitab'ın ve Sünnet'in bilgisine ulaşmış ve biraz kokusundan almış olan herkes bilir ki bunların hepsi, İblis'ten alınmadır. Zira İblis, yenmesi yasak olan ağacı ölümsüzlük ağacı olarak nitelendirdi.

Hakeza kabirlere “meşhed” denilmesi ve orada yatan insana “veli” denilmesi, onu “sanem” ve “vesen” adından dışarı çıkarmaz. Zira onlar, o kabirlere karşı yaptıklarının aynısını yaparlar. Onlar, bu kabirleri hacıların “Beytullahi'l-Haram”ı tavaf ettikleri gibi tavaf ederler.

Onlar uzaktan el ile Kâbe'nin rükünlerini istilam ettikleri gibi, ellerini kaldırarak selamlarlar. Daha sonra ölümlere, aslı küfür olan sözlerle hitap ederler. Mesela, sana ve Allah'a (güvendim) deyip zorluklarla karşı karşıya kaldıklarında onların isimlerini zikredip onları çağırırlar.

[Şirk koşan] her kavmin zorluklarda yardımını dilediği birileri vardır. Iraklılar Abdulkadir Geylani'yi çağırırlar. Tihamelilerin Tiham'e'nin her beldesinde çağırdıkları kimse-ler vardır. Onlar onun adını çağırırlar... “Ey Zeybi” “ey İbnu'l-Acil” derler. Mekke ve Taifliler, “ey İbn Abbas” diye ona nida ederler. Dağlılar, “ey Ebu Tayr” derler. Yemenliler, “ey İbn Ulvan” derler.

Her beldede bu insanların adlarına çağrıda bulunup hayrın elde edilmesi ve zararlarının giderilmesi için onlardan yardım talep ederler. Bu, müşriklerin putlarına karşı yaptıkları davranışın aynısıdır.

Kaside-i Necdiyye sahibinin söylediği gibi:

“Bununla Suva'nın ve benzerlerinin anlamını geri getirdiler.”

Yeğus ve Vedd, bu ne kötü bir sevgidir. Zorluklarda, mazlumların, “eş-Samed” ve “el-Ferd” olan Allah’ı çağırdıkları gibi, onların adını çağırdılar. Onlar için nice kurbanlar kestiler. Allah’tan gayrisinin adına cebren veya kendi istekleriyle niceleri vardır ki, kabirleri öpüp tavaf ederler ve o kabirlerin her bir yanını elleriyle selamlarlar. ^(*)

Eğer onlardan birisi “ben onu Allah için kestim ve üzerine Allah’ın adını andım” derse ona şunu söyle:

“Eğer o kurbanı (veya adağı) Allah için kesiyorsan, niçin onu kendisi hakkında bir şeyler zannettiğin bir kimsenin türbesinde kesiyorsun?”

“Bununla o kimsenin makamının yüceliğini mi kabul ediyorsun” sorusuna, “evet” cevabı verirse ona denir ki:

“Bu kurban (adak) Allah’tan gayrisi içindir. Aksine sen Allah’tan başkasını Allah’a ortak koşuyorsun. Eğer sen bunu o kabir sahibinin makamına saygıdan dolayı yapmıyorsan, niçin o türbenin eşiklerini kanlarla pisliyorsun ve girenlerin üst ve başlarını necasete buluyorsun? Sen de çok iyi biliyorsun ki, yapmak istediğin şey bu değildir. Evinden de çıkar-

(*) Bugün Türkiye’de ne yazık ki benzeri şeyleri görmekteyiz. Celalüddin-i Rumî, Yunus Emre, Hacı Bayram, Hacı Bektaş, Ebu Eyyub el-Ensarî türbesi, Melek Baba, Arap Baba, Haydar Dede ve daha burada adını saymakla bitiremeyeceğimiz birçok türbeye özel seyahatler düzenlenmekte, hatta bunların bazısını üç kez ziyaret edenlerin bir Hac kadar sevap kazandırdıklarına dair rivayetler dolaşmakta.

Ne yazık ki bugün, İslam beldelerindeki birçok kabir ashabı, insanların cehaletleri sonucu Allah’a ortak koşulan birer ilah ve put durumuna getirilmişlerdir. Bundan kasdımız, kabirlerde yatan insanların Allah’a ortak koşulması ve onlara Allah’ın sıfatlarının verilmesidir. Bu kabirlere kutsallık verilmesi ve onların vesile edilmesine, daha çok eğitimsiz ve Tevhidî şuurdan uzak tutulmuş olan cahil halk rağbet göstermekte. Bunu istismar aracı kılanlar da cahil halk kesimlerini buna teşvik etmekte.

ken bundan başka bir amaçla çıkmadın. Hakeza onlara yalvarmalar da aynı şeydir. Onların yaptıkları ameller şüphesiz ki şirktir.”

Hakeza hayatta olan bazı fasıklar, çirkin ameller işledikleri halde, rahat ve zor zamanlarında onlara nîdada bulunup onlardan bir şeyler isterler. Öyleleri Allah'ın mü'min kullarının toplanmasını emrettiği yerlere, Cuma ve cemaatlara gelmezler, ne bir hasta ziyaret ederler ve ne de bir cenaze kaldırırılar.

Üstelik kazançları da helal değildir. Buna rağmen, yaptıkları bu pisliklere bir de “gayb ilmi”ni bilmeyi katarlar. Şeytan onlara, kalplerine, yuva kurduğu, kalplerinde yumurtlayıp yavruladığı ve yalanlarını doğrulayacak olan kimseleri getirir. Onlar da bu -gayb ilmini- bildiğini zanneden adamı yüceltirler. Allah Allah! Bunların aklı nerede? Nasıl oldu da şeriat bu kadar bilinemez bir hale geldi?

Eğer onlar, kabirler, evliya, fasık ve ahlâksızlar hakkında itikad ettiklerinden dolayı, müşriklerin putları hakkında düşünüp müşrik oldukları gibi müşrik olurlar mı dersen, ben de cevap olarak “evet” derim. Çünkü onlardan sadır olan şey, müşriklerden sadır olanın aynısıdır. Bu, onları her yanlarından sarmıştır. Hatta o müşriklerin yaptıklarının üzerine, itikad, bağlılık ve insanları onlara taptırmada bazı şeyleri de eklediler. Onların birbirlerinden hiçbir farkları yoktur.

Eğer dersen ki: “O kabirciler diyorlar ki; biz Allah'a ne ortak koşuyor ve ne de O'na -birini veya bir şeyi- denk tutuyoruz. Evliyaya iftirada bulunup onların kendileri için bir şey yapacaklarına dair itikadda bulunmak, şirk değildir” derlerse, ben de onlara;

“...Onlar kalplerinde olanı değil, ağızlarında olanı söylüyorlar..”

“..Onlar o gün imandan çok küfre yakındırlar. Kalplerinde olmayanı dilleriyle söylüyorlar. Hâlbuki Allah onların gizlediklerini biliyor.”

(Âl-i İmran: 167)

ayetiyle cevap veririm.

Fakat o inandıkları şey, şirkin anlamı hakkında cehaletlerinin olduğuna delildir. Zira evliyayı ta'zim etmek için onların kabirlerinde hayvan kesmek şirktir. Allahu Teâlâ ise şöyle buyurur:

“Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.”

(Kevser: 2)

Yani, O'ndan başkası için değil.

Yine Allahu Teâlâ:

“Şüphesiz ki, mescidler Allah'ındır. Orada Allah'la beraber başkalarına ibadet etme.”

(Cin: 18)

Bildiğimiz gibi, Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) ri-yayı şirk olarak adlandırmıştır. İşte evliya dedikleri kimsele-rin yaptıkları budur. Bu, müşriklerin işledikleri fiilin aynısıdır. Bununla müşrik olmuşlardır. Onların, biz hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmuyoruz demeleri, onlara bir yarar sağlamaz. Zira davranışları, sözlerini yalanlamakta. Eğer onlar cahildirler, yaptıklarının şirk olduğunu bilmezler, dersin, ben de derim ki; fakihler fıkıh kitaplarının “riddet” bablarında, kelime-i küfrü söyleyenlerin küfrüne açıkça hüküm vermişlerdir derim. Velew ki anlamını kasdetmese dahi. Bu da onların İslam'ın emrettiklerini ve “Tevhid”in mahiyetini bilmediklerine delâlet eder. O zaman da gerçek anlamıyla, küfre düşen kâfirler olurlar. Çünkü Allahu Teâlâ kullarından, kendisine “ubudiyette tevhid” ile kulluk etmelerini istemiştir.

“Allah’tan başkasına ibadet etmeyin...”

(Hud: 2)

“Ancak ihlâsla Allah’a ibadet etmekle, emrolundular...”

(Beyyine: 5)

Kim gece ve gündüz, açık ve gizlice, korku ve şevkle Allah’a dua eder, sonra O’nunla beraber başkasını da nida edip çağırırsa, ibadette Allah’a ortak koşmuştur. Çünkü dua ibadettir. Zira Allahu Teâlâ, kitabında duayı ibadet olarak adlandırmıştır. ⁴

“...Bana dua etmekten kaçınıp büyüklük edenler, topluca cehenneme gireceklerdir.”

(Ğafir: 60)

Eğer derssen ki; madem onlar müşriktirler, o zaman onlara karşı cihad etmek ve -bunda- Allah’ın Rasulü’nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) takip ettiği yolu takip etmek gerekmez mi? Ben de derim ki; ilim ehlinde bir kısım bu görüşe sahiptirler. Dediler ki; öncelikle onları Tevhid’e davet edip onların itikad edip inandıkları şeylerin ne yarar ve ne de zarar veremeyeceğini ve Allahu Teâlâ -kaderi- karşısında onlara bir fayda sağlamayacağını onlara açıklamak gerekir.

Onlar ve onların benzerlerinin bu itikadları şirktir. Rasullerin getirdiğine, bu şirkten tevbe edip ondan istiğfar etmedikçe, itikadda ve amelde Allah’ı tevhid etmedikçe imanları tamamlanmaz. Bu, âlimlerin üzerine farzdır. Âlimlerin, onların adak adayıp uğrunda kurban kestikleri ve kabirleri

⁴ Müellif burada, en-Nu’mân İbn Beşir’in (ra) Allah’ın Rasulü’nden (*sallallahu aleyhi ve sellem*) rivayet ettiği; “*Dua ibadetin kendisidir*” hadisini kastediyor. Bu duayı Ebu Davud, *es-Sünen*’de; Kitabu’s-Salât Babu’d-Dua’da: (1479), et-Tirmizî, *es-Sünen*’de, Kitabu Tefsiri’l-Kur’an’da: 2969 ve Kitabu’l-Deavat’da: 3372, İbn Mace, *es-Sünen*; Kitabu’d-Dua’da: c.2/1258 (3878), el-Hâkim, *el-Mustedrek*’te; Kitabu’d-Dua: c.1/491’de tahrir etmişlerdir.

tavaf etmeleriyle ilgili itikadlarının haram ve şirk olduğunu, bunun müşriklerin putlarına karşı yaptıklarının aynısı olduğunu açıklamaları gerekir.

Âlimler, bunu imamlara ve sultanlara açıklayınca, imamların (emirlerin) ve sultanların da halka davetçiler gönderip onları halis “tevhid”e davet etmeleri gerekir. Onlardan kim, halis Tevhid’i ikrar edip kabul ederse, kanını, malını ve canını korumuş olur. Kim de olduğu şirk üzere ısrar ederse, Allah’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) müşriklere karşı neyi mübah görmüşse, bunu onlara karşı da mübah kılar.

Eğer, istiğase hadislerde sabit olmuştur; insanların kıyamet günü Âdem, Nuh, İbrahim, Musa, İsa’dan (*Aleyhisselam*) istiğasede bulunup şefaet etmelerini isteyip ve her nebi özrünü beyan ettikten sonra, Allah’ın Rasulü’ne (*sallallahu aleyhi ve sellem*) gelirler, bu da Allah’tan gayrisiyle “istiğase”de bulunmanın münker olmadığına delilidir dersin, biz de deriz ki; bu açık bir saptırmadır. Hayatta olan insanların kudretleri dâhilinde olan hususlarda; insanlardan istiğasede bulunmayı kimse inkâr edemez. Allahu Teâlâ Musa (*Aleyhisselam*) ile İsrailoğullarından olan adamın hikâyesinde şöyle der:

“...Kendi cemaatinden olan, onun düşmanından olana karşı ondan yardım diledi...”

(Kasas: 15)

Kabircilerin ve diğerlerinin, evliyadan, Allah’tan başka kimsenin gücünün yetemeyeceği bir konuda istiğasede bulunması; mesela, hastadan şifa dilemek ve benzerlerini istemek haram olan istiğasedir. Bundan daha garip olanı, kabirciler ve daha başka nice insan, inandıkları insanlar için, doğan çocuklarında onlar için bir hisse görürler. Hatta ondan, anasının karnındaki çocuğu satın alırlar ki, çocukları yaşa-

sın. Bunlar öyle münker fiiller işlerler ki, ilk çağlardaki müşrikler ancak o kadarını işlerlerdi.

Kabirlere adaklarda bulunan insanlardan, o adakları kontrol edenlerden birisinin bana haber verdiğiğine göre; zamanın birinde, bir adam elinde bazı dirhemler ve kadın ziynet eşyası olduğu halde gelir ve der ki; bu falan “seyyide kadın” için, kızımın mehrinin yarısıdır. Ben kızımı evlendirdim ve mehrinin yarısını da bu kabir sahibi için adadım demiş. Bu kimseler mallarından bir kısmını kabirlere adadıkları gibi, ekinlerinden bir kısmını da adarlar. Buna “telem” diyorlar. Yemen’in bazı yerlerinde öyle şeyler yapılır ki, onların bu yaptıklarının birçoğu Allahu Teâlâ’nın şu kavlinin hükmü dairesine girer:

“Bilmedikleri için, onlara, rızık olarak verdiğimizden bir nasip ayırırlar...”

(Nahl: 56)

Hem de hiç şek ve şüphe etmeden.

Evet, insanların kıyamet günü gidip nebi ve rasullerden şefaet istemeleri, Allah’tan haklarında, kullar arasında son hükmü vermesi içindir. Bunun caiz olduğunda şüphe yoktur. Yani bununla, Allah’ın bazı kullarının bazısı için duada bulunmalarını talep edeceklerdir.

Hatta Allah’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bile, Ömer’e (ra) umreye giderken;

“Kardeşim! Bizi duanda unutma”⁵ demiştir.

⁵ el-Beyhakî, *es-Sünen el-Kubra*: c.5/412 (10314: Asım İbn Ubeydillah, Salim, babası Abdullah ve dedesi Ömer’den (r.anhuma).

“O, umre yapmak için Allah’ın Nebisi’nden (*sallallahu aleyhi ve sellem*) izin isteyince Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) ona dedi ki; bizi salih dualarına ortak kıl ve bizi unutma.”

Allahu Teâlâ bizden mü'minler için dua edip onların bağışlanmaları için istiğfarda bulunmamızı istemiştir.

“Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman etmiş olan kardeşlerimizi bağışla...”

(Haşr: 10)

Ummu Suleym (r.anha) Allah'ın Rasulü'ne (*sallallahu aleyhi ve sellem*):

“Ya Rasulallah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)! ‘Senin hizmetçin Enes’e dua et’ diye ricada (tevessülde) bulunmuştur.”

Sahabe (*Allah onlardan razı olsun*) Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) hayatta iken O'ndan (*sallallahu aleyhi ve sellem*) dua talep ederlerdi. Bunun caiz olduğuna dair ittifak vardır.

Ölülerden veya hayatta olup da kendilerine ne bir yarar ne bir zarar -onlara ne ölümü, ne hayatı ve de haşrı getiremeyecek- ve ne de hastalarına şifa veremeyecek olan insanlardan, kaybolanların geri döndürülmesi, arazilerinin sulanması için yağmur yağdırılması, hayvanlarının sütlerinin artırılması, düşmandan korunması ve de ancak Allah'ın kudretinde olan şeyleri dileyen kabirciler, Allah'ın şu ayetinde sözünü ettiği kimselerdir:

10315: Aynı senedle: “*Kardeşim bizleri de duandan unutma. Ömer (ra) devamla şöyle dedi; bana öyle bir söz söyledi ki, o sözün yerine bütün dünyanın benim olmasını istemezdim.*”

Şu'be dedi ki: Ben Asım'la daha sonraları Medine'de karşılaştığımda bana şöyle dedi: “*Ey kardeşim! Bizi duana ortak kıl.*”

el-Beyhakî'nin hadisi rivayetiyle aldığı Abdullah İbn Yusuf, isnadında dedi ki; Salim İbn Abdillâh [İbn Ömer], babasından ve dedesinde naklediyordu. O hadisin metninde; “*Bana öyle bir kelime söyledi ki, onun yerine bana bütün dünyanın verilmesini istemezdim*” lafzıyla. Hadisin başında ve sonundaki “*kardeşim*” lafzı Salim'in lafzıdır.

“Allah’tan gayrı kendisine dua (ibadet) ettikleriniz, ne size bir yardımda bulunabilirler ve ne de onlara yardım edilir.”

(A’raf: 197)

“Allah’tan başka ibadet ettikleriniz, sizin gibi kullardır...”

(A’raf: 194)

Nasıl olur da, insan cansız veya canlı olan bir şeyden (ancak Allah’ın kudretinde olan) bir şeyi talep edebilir?

Bu, Allahu Teâlâ’nın haber verdiği, müşriklerin işlediği bir ameldir.

“Allah’ın yarattığı ziraattan ve hayvanlardan bir nasip ayırdılar. Zanlarına dayanarak dediler ki; bu Allah’ın, bu da ortak koştuklarımızdır...”

(En’am: 136)

“Bilmedikleri için, onlara rızık olarak verdiklerimizden bir nasip ayırıyorlar. Vallahi iftira edip uydurduklarınızdan hesaba çekileceksiniz.”

(Nahl: 56)

İşte o kabircilere ve hayatta olup yaşayan cahillere inanıp onların dalâlet yollarından gidenler, tıpkı müşriklerin gittikleri yolu tuttular.

Onlar hakkında, ancak Allah hakkında itikad edilmesi gereken vasıflara inandılar. Onlara mallarının bir kısmından adaklar ayırdılar ve onların özellikle kabirlerini ziyaret etmek için uzak beldelerden yolculuklara çıkıp onların kabirlerini huşû ve tezellül (zillet) içerisinde tavaf ettiler. Şiddet zamanında onların kabirlerine gidip onların yakınlığını elde etmek için kurbanlar kestiler. İşte bu, müşriklerin ibadet türlerindendir.

Kendilerine güvendiğim insanlardan bazıları, bir velinin türbesinin eşiğinde secde eden insanlar gördüklerini bana söylediler. (*)

Öyle ki, üzerinde birinin hakkı olan kimse, Allah adına yemin ettiğinde onu doğrulamazlar. Fakat inandıkları evlîyalardan birisinin adıyla yemin ettiğinde, onun yeminini kabul edip onu doğrularlar. Putlara ibadet edenler de aynen böyle idiler.

“Allah, tek başına (ortak koşulmadan) anıldığında ahirete iman etmeyenlerin kalbi nefretle dolar. O’ndan gayrisi zikredildiğinde, onların birbirlerini müjdelediklerini görürsün.”

(Zümer: 45)

Sahih bir hadiste Allah’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle der:

“Kim bir halifde (ahid vermede) bulunursa, Allah’ın adıyla halifde bulunsun veya sussun.”

Yine Allah’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*):

“Lat ve Uzza adına halifde bulunan birisini duyunca, ona; La İlahe İllallah demesini emretti.”⁶

(*) Aynı şeyi Mısırlılar hâlâ yapmakta. Aynı manzaralara Hüseyin Mescidi, Seyyide Zeyneb ve Seyyide Nefise Mescidlerinde gözlerimle şahid oldum. Hatta Ankara’nın Memlik köyündeki bir türbenin içindeki kabirler için tavuk, horoz ve koyun kurban edenleri gözlerimizle gördük. Buraya gelenler mutlaka oradaki kabirleri eğilip öperler. Gül Baba’nın kabrinin demir parmaklıklarını öpüp parmaklıklara secde edenleri kalabalık bir şahid topluluğu ile beraber gördük.

⁶ Hadisin tamamı şöyledir:

“Kim Lat ve Uzza adına yemin ederse hemen; La İlahe İllallah, desin. Kim arkadaşına gel seninle kumar oynayalım derse, bir şey tasaduk etsin.”

Hadis “sahih”tir. Abdurrezzak, *el-Musannef*: c.15, 931, Müslim, *Sahih*; Kitabu’l-Eyman; Babu’l-Halifi Billatı ve’l-Uzza: 1647, Ebu.Da-

Bu da gösteriyor ki, o kişi bu “halif”i ile yani putun adına yemin etmekten dolayı, İslam’dan çıkıp irtidat etti ki, Rasul de *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona İslam’ını tecdid etmesini emretti. ^(*)

Çünkü o bununla kâfir olmuştu “*Subulu’s-Selam Şerhu Buluği’l-Meram*” ve “*Minhatu’l-Gaffar*” adlı kitaplarımızda açıkladığımız gibi.

Bu ikisi aynı şey değildir, çünkü onlar ‘La İlahe İllallah’ dediler, Allah’ın Rasulü de *(sallallahu aleyhi ve sellem)*;

“Ben insanlarla ‘La İlahe İllallah’ deyinceye kadar savaşmakla emrolundum. Eğer onu söylerlerse, benden kanlarını ve mallarını ancak o sözün hakkıyla korurlar” ⁷ demiştir.

vud, *es-Sunen*; Kitabu’l-Eyman: Babu’l-Halifi Bi’l-Endad: 3248, Buharî, *Sahih*; Tefsiru Suret en-Necm: 4820 ve Kitabu’l-Eyman: Babu La Yuhlefu Bi’l-Lati ve’l-Uzza ve’t-Tavağit: 2466, et-Tirmizî, *es-Sunen*; Kitabu’n-Nüzûrî ve’l-Eyman: 1545. Müellif, Ebu Hureyre’nin (ra) Allah’ın Rasulü’nden *(sallallahu aleyhi ve sellem)* rivayet ettiği hadise işaret etmek istiyor.

- ^(*) Bazıları İmam es-San’anî’nin bu yaklaşımını ağır bulurlar ve derler ki, o halifi yapan kimse mürted olmamıştır. Çünkü o sahabî idi. O mürted olmadı. Buharî dahi bunu o insanın kâfir olması olarak yorumlamıyor. Bu Eyman (yeminler) babından değil keffaret babındandır.

Gerçek o ki, o insanın nasıl birisi olup olmadığını bilmiyoruz. Zira sahabe İslam’dan sonra kolay kolay Lat ve Uzza adına yemin etmez. Bu insanın kimliği ve konumu meçhuldür. Ancak keffaretler babında bile olsa, Rasul *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ona Kelime-i Tevhid’i niçin emrediyor, tevhid neyin keffaretidir acaba?

- ⁷ Müellif, Ebu Hureyre (ra) ve Abdullah İbn Ömer’in (ra) rivayet ettikleri hadise işaret ediyor. Hadisin tam metni şöyledir: Allah’ın Rasulü *(sallallahu aleyhi ve sellem)* dedi ki:

“Ben, insanlar La İlahe İllallah deyip benim Allah’ın Rasulü olduğumu kabul edinceye, namazı kılıp zekâtı verinceye kadar savaşmakla emrolundum. Eğer bunu yaparlarsa, benden kanlarını ve mallarını, ancak İslam’ın hakkı ile korumuş olurlar, hesapları da Allah’a aittir.”

Hatta Usame'ye de kelime-i şهادeti getiren bir müşriki öldürdüğünde Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*); “La İlahe İllallah dedikten sonra mı onu öldürdün?” demiştir.

Hâlbuki onlar müşriklerin hilafına namaz kılarlar, oruç tutarlar, zekât verirler ve hacca giderler dersin, ben de derim ki; Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) ancak o kelimenin hakkı ile dedi. O kelimenin de hakkı, Allah'ı ulûhiyetinde ve ubudiyetinde tevhid etmektir.

Kabirlere karşı aşırı ilgi gösteren kabirciler, Allah'ı ubudiyet ve ulûhiyette tevhid etmemişlerdir. Bunun için diyoruz ki; kelime-i şهادet ancak ona bağlılıkla yarar sağlar. Yahudilerin bazı nebileri inkârlarına rağmen, “kelime-i şهادet”i getirselersiz bu onlara bir yarar sağlamaz.

Mesela, Allah'ın gönderdiklerinden başka birisini nebi olarak görmenin de bir yararı yoktur. O kimselere “kelime-i şهادet” bir yarar sağlamaz. Hanife oğulları “La İlahe İllallah” deyip “Muhammed Rasulullah” (*sallallahu aleyhi ve sellem*) diyerek namaz kılmıyorlar mıydı? Ancak onlar Museylimetü'l-Kezzab'a rasûl dedikleri için, sahabeler onlarla savaştılar ve onlardan esir aldılar.

Durum böyle olunca, herhangi bir “veli”ye ilahlık sıfatlarını yakıştıranların ve onları sıkıntılarında yardımlarına çağıranların durumu ne olur? Mü'minlerin emiri Ali İbn Ebi Talib (*Allah ondan razı olsun*) Abdullah İbn Sebe'in taraftarlarını yaktı. Onlar da “La İlahe İllallah Muhammedun Rasulullah” diyorlardı. Fakat onlar Ali hakkında çok aşırı şeyler söylediler. Kabircilerin veliler hakkında taşıdıkları itikada onlar da sahiptirler. Ali de onları hiçbir isyancıyı cezalandırmadığı bir biçimde cezalandırdı.

Ali (*Allah ondan razı olsun*) çukurlar kazdırtıp içlerinde ateş yaktırarak onları ateşlerin içine attı, sonra onlar hakkında şöyle dedi:

“Ben, çok münker olan bu işi görünce ateşi(mi) yaktım ve Kamber’i çağırdım.”

O dönemde yaşayan bir şair de şöyle söyler:

Eğer sen beni bu iki çukurdan birisine atmazsan,

Ölüm beni dilediği yere atsın!

O çukurlarda onları ateşler yakınca,

Ölümün taksid değil, peşin geldiğini gördüm.

Bu olayın ayrıntıları “*Fethu'l-Bari*” ve diğer hadis kaynaklarında vardır.

Ümmet; “İcma ile Ba’sı (yeniden yaratılışı) inkâr edenleri tekfir etmiştir ve bunlar öldürülür” demiştir. Velew ki ağızlarıyla; “La İlahe İllallah” deseler bile... Peki, ya Allah’a denk (eş, ortak) tutanın hali ne olacak?

Eğer Allah’ın Rasulü’nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*), Usame’nin bir adamı “La İlahe İllallah” dedikten sonra öldürmesine karşı çıktığını delil olarak getirmeye çalışırsak, buna karşı şunu söylememiz mümkün olur:

Şüphesiz ki kâfirlerden olup da “La İlahe İllallah” diyenin kanı ve malı mahfuz kalmış olur. Meğerki söylediğine aykırı bir iş yapmış olsun.

Bunun için Malik İbn Cusame olayında şu ayet iner:

“Ey iman edenler! Yeryüzünde -cihada- çıktığınızda kimin (mü’min olup olmadığına) araştırarak çıkın...”

(Nisa: 94)

Allahu Teâlâ böylece, kelime-i tevhidi söyleyenlerin hal ve itikadlarının araştırılmasını bizden istemiştir. Eğer anlamına uygun amel ediyorsa, o Müslümanlardandır. Müslü-

manlar neden sorumluydu, o da ondan sorumludur. Aksi sabit olursa, bu onun kanını ve malını “kelime-i şehadet”i soyut bir biçimde söylemiş olması nedeniyle koruma altına almaz.

Hakeza kim tevhidi izhar ederse, ona ilişmekten uzak durmak gerekir. Meğerki ondan Tevhid’e aykırı olan bir durum zahir olsun. Tevhid’e aykırı bir şey kendisinden sadır olduğu zaman, soyut bir biçimde “kelime-i tevhid”i söylemiş olması kendisine bir yarar sağlamaz.

Bunun için (sadece dille Allah’ı tevhid etmek) Yahudilere fayda vermediği gibi, onlara katılanlara ve sahabenin onların ibadetlerine karşılık kendi ibadetlerini hakir gördükleri Haricîler ve onlara katılanlara bile bir yarar sağlamamıştır. Üstelik Allah’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) onların öldürülmesini emretmiş ve şöyle demiştir:

“Eğer ben onlara yetişirsem onları Ad Kavminin öldürülüşü gibi öldüreceğim.”⁸

Bunun da sebebi; onların şeriatın bir kısmına aykırı davranışlarıydı. Hadislerde sabit olduğu üzere onlar gökyüzünün altındaki en şerli ölümlerdir.

⁸ Bu, Ebu Said el-Hudrî’nin (ra) Allah’ın Rasulü’nden (*sallallahu aleyhi ve sellem*) rivayet ettiği bir hadisin son bölümüdür. Hadisin vürud sebebini, Allah’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Yemen’den gelen bir malı taksim ederken, onun adil davranmadığını söyleyen bir adamın itirazından sonra söylediği bir sözdür. Bunun üzerine Allah’ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*):

“Bırakın onu, bunun soyundan ahir zamanda öyle insanlar çıkacak ki, onlar İslam ehlini öldürüp putperestleri sağ bırakacaklar. Eğer ben onlara yetişirsem Ad kavminin öldürülüşü gibi onları öldüreceğim.”

Bu, “sahih” “merfu” olan bir hadistir. (el-Elbanî) “mevkuf” olarak rivayeti “münker”dir. Buharî, *Sahih*: 3/188 Müslim, *Sahih*: 3/110’da rivayet etmişlerdir. Aynı hadisi, Ahmed İbn Hanbel, *Müsned*: c.3/68, en-Nesâî, *es-Sunen*: 4764. İbn Ebi Asım, *es-Sunne*: s.426, 427 (910).

Bununla da anlaşılmaktadır ki, soyut bir biçimde “kelime-i tevhid”i söylemiş olmak, Allah’tan gayrisine ibadet etmek gibi bir cürmü işleyenin şirkinin sabit olmasına engel değildir. (*)

Eğer kabirciler ve onlar gibi olanlar ve insanlar içinde bazı fasıklar hakkında bâtil itikadlara sahip olanlar; “biz onlar için ne namaz kılar, ne oruç tutar ve ne de haccederiz” derlerse, biz de onlara ibadetin ne demek olduğunu sorarız. İbadet, sadece zikrettiğimiz anlamlarla sınırlı değildir. İbadetin başı ve esası itikaddır. Bu da, onların kalplerinde fiili olarak gerçekleşmiştir.

Üstelik o insanlar bunu itikad olarak adlandırıyorlar. Bu yaptıkları aslında akidenin bir şubesidir. Onlara dua etmeleri (yalvarmaları), onlara tevessülde bulunmaları, onlardan yardım talep edip istiğasede bulunmaları, onların adına yemin etmeleri ve benzer şeyler tümüyle bir akide edinme olayıdır.

Âlimler[imiz] derler ki:

“Kim kâfirlerin giysisini giyerse, bununla kâfir olur. Kim küfür olan bir kelimeyi söylerse, kâfir olur.”

Sözü ve ameliyle bu dereceye girenlerin durumu nice-
dir?

(*) Sadece “kelime-i şehadet”i söylemiş olmaktan ötürü, küfür ve şirk gündeme gelmeyecekse, neden istiğfar ve tevbe ile emrolunduk? Kelime-i şehadet; şirki, küfrü ve tağutu reddetmek, Allah’ın Rasulü’nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) ve mü’minlerin velayetine girmek ve bunun dışındakilerin velayet ve sevgisini reddetmenin ahdi ve misakı değilse, nedir acaba?

Şirklerine ve küfürlerine rağmen, kâfirleri ve münafıkları sevip onların velayetini savunmanın yanında, imanın yeri var mı ki, bu ni-fakla beraber kelime-i şehadetin onlara bir yararı olsun?

BEŞİNCİ FASIL

[Nezr'in (Adak) ve Nehair'in (Kurbanlar) Hükümü]

Her akıl sahibi olan bilir ki, malların, sahipleri nezdinde bir değeri vardır. O malı elde etmek için velev ki haram yollardan da olsa gayretler sarfedip çölleri, dağları, bayırları ve ülkeleri aşip uğrunda ömür harcarlar. Böyle olan insanlardan herhangi birisi, malını ancak hayrı celbetmek veya bir adak adayan kimse gibi malını elinden çıkarırken ancak söylediğimiz niyetle çıkarır. Bu, bâtil bir itikaddır. Bir kabre veya türbeye gidip kurban adamak isteyen kimse, gerçekten bunun bâtil olduğunu bilmiş olsaydı, bunun için malından bir kuruş bile harcamazdı.

“Üstün durumda iken gevşeyip barışa çağırmayın. Allah sizinle beraberdir. O amellerinizi asla eksiltmeyecektir. Doğrusu dünya hayatı ancak bir oyun ve eğlencedir. Eğer iman eder sakınırsanız, Allah size mükâfatınızı verir. Ve sizden mallarınızı (tamamen sarfetmenizi) istemez.”

(Muhammed: 35, 36)

Âlimlere farz olan, malını bu şekilde adayan insanlara, bunun malları bâtil bir yolda harcamak olduğunu, bunun onlara ne bir yarar ve ne de onlara gelecek bir belayı savağını açıklamaktır.

Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurmuştur:

“Nezr hiçbir hayrı getirmez. Ancak (Allah) onunla cimrinin malını elinden çıkartır.”⁹

⁹ Müellif, Ebu Hureyre (ra) ve Abdullah İbn Ömer'in (ra) rivayet ettikleri hadise işaret etmektedir. Bu hadisi Buharî, *Sahih*; Kitabu'l-Eyman; Ba-bu'l-Vefai Bin-Nezr'de (6694) zikreder.

Müslim, *Sahih*: 1640 (yukarıdaki lafız kısmen onundur). Ebu Davud, *es-Sunen*; Kitabu'l-Eymani ve'n-Nüzûr: 3288, Babu'n-Nehyi Ani'n-Nüzûr: 3288, İbn Mace, *es-Sunen*; Kitabu'l-Keffarat: Babu'n-Nehyi Ani'n-Nezr: 2123, İbn Hibban, *Sahih*: c.10/4376, 4378

Bu kabirlere ve türbelere adanan böyle bir malın, yeniden sahibine iade edilmesi gerekir. Bu adağı alan kimseye ise bu haramdır. Çünkü o, adak adayanın malını bâtil yolla ve hem de hiçbir meşru karşılığı olmadan yemiştir.

Allahu Teâlâ kitabında;

“Mallarınızı aranızda bâtil yolla yemeyiniz...” buyurur.

(Bakara: 188)

Bu aynı zamanda, nezirde bulunanın şirkinin ve itikadının çirkinliğini ikrar ve ona razı olmadır. Burada razı olanın şirkinin de gözden kaçmadığı açıktır.

“Allah kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz...”

(Nisa: 48)

Bu, kâhinlerin yemeği ve zina karşılığında ödenen ücret gibidir. Çünkü bu davranış, nezirde bulunanı saptırma ve aynı zamanda “veli”nin ona yarar ve zarar vereceğini ona vehmettirmektir. Herhangi bir münker olarak, ölü üzerine (adına) nezirde bulunanın nezrini (adadığı kurbanlığı) almaktan daha büyük ne olabilir ki? Bundan daha büyük bir saptırma, bundan daha büyük bir günah olabilir mi? Münkeri ma'ruf göstermek için, bundan daha şaşılacak bir şey olabilir mi? Putlara ve heykellere adak adamak için bundan daha açık bir davranış olamaz. Putlara ve heykellere adak adayan kimse, onlardan bir “yarar” bekleyip bir “zarar” savmayı umduğu için, o puta veya heykele deve keser ve tarlasından çıkan mahsulün bir kısmını ona ayırır. Bu putların hizmetinde olan kâhinler gelir, onun getirdiği malı -veya

Abdullah İbn Ömer (ra) Allah'ın Rasulü'nden (sallallahu aleyhi ve sellem) rivayet ediyor:

“Allah'ın Rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem) nezri yasakladı ve şöyle dedi; nezr hiçbir hayrı getirmez. Ancak onunla cimri olanın malı alınır.” en-Nesâî, es-Sunen el-Kubra: c.3/4743, 4744, 4745

kurbanı- putlar ya da heykeller adına alırlar. Böylece onun bu konudaki inancının doğru olduğuna iman etmiş olurlar.

İşte bu niyetle gelir ve putun içinde bulunduğu binanın eşiğinde kurbanını keser. Allah, Rasullerini bu davranışları kaldırmak, yok etmek ve imha etmek için göndermiştir.

Eğer [böyle bir]; adak adayan kimse, bu adağından ötürü hem yarar elde edebilir, hem de bu malını harcadığından dolayı bir zarardan korunmuş olabilir derseniz, deriz ki; putlar da böyledir. Hatta putlara kurbanlar sunanlar bundan daha ilerisini elde edebilirler. Bu da putun içinde birisinin sesinin gelmesi ve insanın sakladığı bazı şeyleri haber vermesidir. Eğer bu, kabirlerden bir şey beklemenin gerçek olduğunun ve kabirler hakkındaki itikadın doğruluğuna delilse, bu putlar hakkındaki inancın doğruluğuna da delil olur. Bu da İslam'ın temelini yıkmak ve putçuluğu yeniden diriltmek demektir.

Şu bir gerçektir ki, İblis ve onun cinlerden ve insanlardan olan askerleri, (Allah'ın) kullarını saptırmak için çok büyük gayretler sarf etmektedirler. Allah şeytanın insanın bedenine kadar girmesine ¹⁰ ve insanın göğsünde vesveseler

¹⁰ Bu, Safiyye Binti Huyey'in (r.anha) Allah'ın Rasulü'nden (sallallahu aleyhi ve sellem) rivayet ettiği "hasen" bir hadistir. Buharî, *Sahih*; Kitabu'l-İtikâf; Babu Ziyareti'l-Mer'eti Zevceha, fi'l-İtikafi: (2038) (3101), Buharî, *Kitabut-Tefsir*'de, Ebu Hureyre'den "merfu" olarak rivayet eder.

Müslim, *Sahih*; Kitabu's-Selam: 2175, ed-Darimî: c.2/27, Bu hadisi, İbn Hibban, *Sahih*'inde: (c.10, s.4490, 4497) tahrir etmiştir. Ebu Davud, *es-Sunen*: 2470, 2471

Bu, Safiyye Binti Huyey'in (r.anha) Allah'ın Rasulü'nden (sallallahu aleyhi ve sellem) rivayet ettiği "hasen" bir hadisle ilgilidir. Hadisin aslı şöyledir:

"Allah'ın Rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem) mescidde itikâfta idi. Safiyye Binti Huyey diyor ki; gece onu ziyarete gittim ve onunla konuştum. Sonra geri dönmek isteyince benimle beraber kalktı (o gün

vermesine ve kalbini hortumuyla yırtmasına kadar izin vermiştir. Hakeza İblis, putların içerisine girer, oradan insanların kulaklarına bir şeyler fısıldar. Hakeza kabircilerin de akidelerinde aynı şeyi yapar.

Allahu Teâlâ, onun atları ve ordusuyla Âdemoğullarını kendisine benzetmesine, onların mallarına ve çocuklarına ortak olmasına izin vermiştir.

“Meleklerle; Âdem’e secde edin demiştik, İblisin dışında hepsi secde etti. İblis dedi ki; ben, çamurdan yarattığın bir kimseye mi secde edeceğim? Dedi ki; şu benden üstün kıldığina bir bak! Yemin ederim ki eğer beni kıyamete kadar yaşatırsan, pek azı dışında onun neslini kendime bağlayacağım!

Allah buyurdu: Git! Onlardan kim sana uyarsa, iyi bilin ki hepinizin cezası cehennemdir. Tam bir ceza! Onlardan gücünün yettiği kimseleri davetinle şaşırt; süvarilerinle, yayalarınla onları yaygaraya boğ, mallarına evlatlarına ortak ol, kendilerine vaadlerde bulun, şeytan insanları aldatmadan başka bir şey vaatetmez. Şurası muhakkak ki, benim (ihlâslı) kullarım üzerinde senin hiçbir sultanın olmayacaktır. (Onları) koruyucu olarak Rabbin yeter.”

(İsra: 61-65)

Allah’ın Rasulü’nün (sallallahu aleyhi ve sellem) hadislerinde sabit olduğu üzere:

onun evi Ensar’dan Usame İbn Zeyd’in avlusunda idi) bu sırada iki adam bizi görüp uzaklaşmaya ve başlarını örtmeye başladılar. Allah’ın Rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara; olduğunuz yerde kalın, o, Safiyye Binti Huyey’dir dedi. O iki kişi; Sübhanallah ya Rasulallah dediler. Allah’ın Rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara dedi ki; şeytan insanoğlunun damarlarındaki kanda hareket eder, ben onun kalbinize bir şey atmasından korktum dedi.”

“Şeytan, Allah’ın ihdas ettiği bazı emirlere kulak verir. Sonra onu kâhinlere haber verir. Kâhinler ise gaybden haber vermeye çalışan kimselerdir. Şeytanın onlara ulaştırdıklarına yüz yalan katarlar.”¹¹

Cinlerin ve insanların şeytanları da, türbedârlara -kabircilere- ve onlar gibi olanlara vesvese verirler ve şöyle derler:

“Veli şöyle şöyle yaptı deyip onları teşvik edip aynı zamanda velilerden korkutmaya çalışırlar.”

“Bilin ki, bu şeytan ancak kendisini veli edenleri korkutur. Onlardan korkmayın, iman ediyorsanız benden korkun.”

(Âl-i İmran: 175)

Bunun üzerine, ülkelerin idarecilerinin ve vilayetlerin valilerinin bununla izzet duyup bu işe önem verdiklerini görürsün. Böylece o kabirlere adak toplayan görevliler tayin ederler. (*)

¹¹ Bu hadisi Ebu Hureyre (ra) rivayet etmiştir. Buharî’deki lafzı aşağıdaki gibidir:

“Şeytanlar kabile kabile göğe yaklaşırlar. Onların içinden Marid denen birisi ileri çıkar ve dinlemeye başlar. Bunun üzerine onun üzerine şimşek gönderilir. O yanıp tutuşurken arkadaşlarına şöyle der: Me-sele şöyle şöyledir. Bunu duyan şeytanlar, bu duyduklarına kendileri de bir şey katarlar ve onu kâhinlere ilka ederler. Ve onlar da duydukları bir kelimeye yüz kelime eklerler.” (Buharî, Sahih: 4701, 4800, 7481, Ebu Davud, es-Sunen: 3989, et-Tirmizî, es-Sunen: 3223, İbn Mace, es-Sunen: 194, İbn Huzeyme, Kitabu’t-Tevhid: s.147, el-Beyhakî, Delailu’n-Nubuvve: c.2, s.235, İbn Mende, el-İman: s.700)

(*) İstanbul’da ve Ankara’daki birçok türbede aynı durumu görmek mümkündür. Bizzat kendim Hacı Bayram Türbesinde görevli bazı kimselerin çay şekeri dağıtarak para topladıklarına gözlerimle şahit oldum. Hatta sünnet olan çocuklara video çekimi yapan anne ve babalardan, hatırı sayılır miktarda para alındığı cami cemaâtinden olan insanlar tarafından söylenmektedir.

Hatta zaman zaman o türbedeki veli hakkında cahili itikada sahip olan âlim, kadı veya müftüler yahut da bir tarikat şeyhi görevlendirilir. Böylece iblis'in insanları aldatması tamamlanmış olur.

Bu öyle bir belâdır ki, tüm köylerin ve kasabaların sakinlerini İslam dünyasının doğusunu, batısını, kuzeyini, güneyini, Şam'ı, Yemen'i ve Aden'i içine almıştır. İslam belgelerinden olup da içinde kabirler, türbeler, veliler ve makamlar bulunan hiçbir yer olmasın ki, o beldelerin insanları o kabirleri, türbeleri ve makamları yüceltmesinler, onlar uğruna adaklar adamasınlar, onlar adına yeminler etmesinler, onların kabirlerine gül ve reyhan atmasınlar, o kabirlerin üzerlerini kumaşlarla örtüp çevrelerini tavaf etmesinler, türbelere kandiller asmasınlar, orada diledikleri kadar ibadet yapmasınlar veya bu anlamda olan ta'zim, huşû ve tevazu türünden davranışları ve zilleti göstermesinler ve yakınlıklarını ve acizliklerini izhar etmesinler.

Üzülerek söylemek gerekir ki, Müslümanların birçok mescidlerinin içinde kabirler var, içlerinde olmasa da çevreleri kabirlerle doludur. Yahut böyle bir caminin hemen bitişiğinde türbeler vardır. Müslümanlar namaz vakitlerinde oralara akın edip söylenilen fiillerin bazılarını işliyorlar. Akıl sahibi olan her insan; dünyanın dört bir yanında bu kadar İslam uleması var -bu davranışların aşırı derecede münker olmasına rağmen- onlar bunu nasıl inkâr etmeyip göz yumuyorlar diyebilir?

Biz de deriz ki: Eğer insaflı olmak isterseniz, geçmiştekilere [yanlışlarında] uymayı terk edip bu amellerde hakkın; doğruluğuna dair delil olan şey olduğunu, insanların -gelişigüzel- üzerinde "nesilden nesile" "kabileden kabileye" anlayışı ile uydukları şey olmadığını anlarsın.

Bilmiş olun ki, inkâr ederek üzerinde tartıştığımız ve bunu yıkmaya çalıştığımız bu meseleler, İslamî geçmişlerini delilsiz olarak doğru yanlış izleyenlerin genelinden sadır olmaktadır. Bu insanlardan herhangi birisi yetişirken, çevresinde büyüdüğü ailesinin ve bulunduğu beldenin insanlarının, çocukluğundan beri bunu kendine telkin ettiklerini görür.

Bakar ki onlar, kendisi hakkında çok iyi bir itikada sahip oldukları bir kimsenin adını seslenerek ondan yardım diliyorlar, onun adına kurban kesip özellikle o insanların kabrini ziyaret için sefere çıkıyorlar, ellerini, yüzlerini onun toprağına sürüyorlar ve onun kabrini tavaf ediyorlar. Böylece onun kalbinde, insanların yücelttikleri o insanın gerçekten büyük olduğu duygusu yerleşir. Dolayısıyla kendisi hakkında bu itikada sahip olunan kimse, çok büyük bir makama çıkarılmış olur.

Böylece uzun yıllar çocuklar bu akide üzere büyür, büyüyenler de bu akide üzere yaşlanırlar. Hiç kimseden de bunu inkâr edici bir ses duymazlar.

İlim ve fazilet sahibi olduğunu savunup kazâ (hüküm), fetva, tedris (öğretim) velayet veya marifet ehli yahut emirlik ya da hâkimlik gibi makamlara getirilen insanlar, halkın ulu sayıp yücelttiklerine ikramda bulunanların ve onların bu kabirlere adanan adakları aldıklarını ve kabirler üzerine kesilen hayvanların etinden yediklerini görünce, onların bu amellerini İslam dininden ve bunu, dinin başı ve zirvesi olduğunu zannederler.

Kitap, Sünnet ve İslam âlimlerinin ilmine bir nebze de olsa sahip olan insanların veya âlimlerin münkere karşı susmaları, münkerin caiz olduğuna delil değildir.

Buna bir örnek verelim: Bu da “mecba” adıyla anılan Hac vergisidir... Dinde zaruretle bunun haram olduğu bili-

nir. Bu hastalık her beldeyi ve diyarı sarmış durumda. Neredeyse kimsenin inkârına cesaret edemediği bir şey haline geldi. Bu haraççıların elleri, beldelerin en şerefli olan Mekke'ye kadar uzandı. İslam'ın farızasını eda etmeye gelenlerden para alıyorlar. Hürmeti korunmuş olan belde haram işler yapıyorlar. Hâlbuki o beldenin insanları, âlimleri, kadıları faziletli olan kimselerdir. Ancak bunu inkâr etme konusunda seslerini çıkarmıyorlar. Fetva vermekten ve karşı gelmekten yüz çeviriyorlar. Şimdi âlimlerin ve insanların bu meseleyi inkâr etmeyip karşısında susmaları, bu verginin alınması ve elde edilmesini helal kılmaya delil olur mu? Bunu, idrak etmede nasibi en az olan insanlar bile söyleyemezler.

Diğer bir misal vereyim: İşte Harem-i Şerif, ittifakla ve âlimlerin icma'ı ile de dünyanın en şerefli beldesidir. Orada bazı cahil ve sapık Çerkez Sultanları bu dört (mezhebe ait) meşhur makamları ihdas ettiler: Bu dört makam, Allah'ın kullarının ibadetlerini birbirinden ayırmıştır ve ancak âlimlerin bileceği birçok fesada yol açmıştır. Müslümanların ibadetlerini bölmüş ve onları dinlerinde ihtilafa düşmüş topluluklar haline getirmiştir. Bu öyle bir bid'attır ki, İblisi dahi mutlu etmiştir ve Müslümanları şeytanın gözünde gülünç bir hale getirmiştir. İnsanlar buna karşı ses çıkarmayıp susmuşlardır. Ülkelerden ve beldelerden Mescid-i Haram'a âlimler, abdallar(!) ve kutublar(!) gelip görüyorlardı. İki gözü iki kulağı olan herkes gelip buna gözleriyle şahid oluyor ve iki kulağıyla da işitiyordu. Bu kadar insanının -bu durum karşısında- susması, bunun caiz olduğunun delili midir? Bunu marifetten azıcık nasibi olan bir insan söyleyemez.

Hakeza kabircilerden sadır olan birçok amel karşısında insanların susmaları da, bunun caiz olduğuna delil değildir.

Bunu söylemek ümmetin dalâlet üzere 'icma' etmiş olduğunu gerektirmez; çünkü en büyük cehalet karşısında su-kut etmiş dersen, deriz ki; 'icma'ın gerçeği, Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem) Ümmeti'nin müctehidlerinin kendi ça-ğından sonra herhangi bir meselede ittifak etmeleridir. Dört mezhebin fakihleri mezhep imamlarından sonra, ictihadı imkânsız göstermeye çalışmışlardır. Velez ki bu bâtil bir sö-zü ve gerçekleri bilmeyen cahil bir kimse söylese de, onların zannlarına göre, dört imamdan sonra asla icma denen bir şey meydana gelmeyecektir. Onun için soru da sorulmaz. Hâlbuki kabircilerin ihdas ettikleri bu bi'dat ve fitneler dört mezhep imamları zamanında yoktu.

Bizim araştırmalarımıza göre, icma'ın meydana gelmesi çok zordur. Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem) Ümmeti yeryüzünün her tarafına yayılmıştır. Bu ümmetin araştırmacı âlimleri ne sayılara sığar ve ne de durumları [tamamıyla] bi-linecek gibidir. Kim dinin bu kadar yayılmasından ve âlimle-rin çoğalmasından sonra 'icma'ı iddiâ ederse; tahkik ehli olan imamların dediğine göre, yalan bir iddiada bulunmuş olur.

Sonra farzedelim ki, onlar münkeri bilip inkâr etmemiş-ler, aksine bunu inkâr etmeyip susmuşlardır. Bu, nereden onların 'icma' ettiklerine delil olur ki? Şeriatın kaidelerin-den anlaşıldığı üzere, inkâr için üç mertebe vardır:

Birincisi: El ile inkâr. Bu da münkeri kaldırıp değiştir-mektir.

İkincisi: El ile değiştirmeye güç yetmediğinde dil ile in-kârı değiştirmeye çalışmak.

Üçüncüsü: El ve dil ile değiştirememeye karşısında, kalp ile inkâr etmek. Bunlardan birinin imkânsız olması diğerle-rinin de imkânsız olması anlamına gelmez.

Bunun örneği, din âlimlerinden bir âlimi düşünün: Mazlum insanların ellerinden malları -türbedarlık hakkı- adı altında alındığını gördüğü halde, bu âlim, miskin insanların paralarını ellerinden alan kimseye ne eliyle ve ne de diliyle karşı gelememiş olabilir. Zira bu, onu bid'at ve isyan ehli karşısında alay konusu edecektir. Durum böyle olunca, el ile ve dil ile inkâr şartı ortadan kalkmış olur. Geriye sadece kalp ile inkâr etmek kalıyor ki; bu da imanın en zayıfıdır.¹²

Bir âlimin o zorba adamın insanları aldatıp ellerinden paralarını almasına karşı sustuğunu gören kimsenin, onun el ve dil ile inkâr etmede bir mazeretinin olduğunu ve onun bunu kalbiyle inkâr etmiş olacağını düşünmesi gerekir. Çünkü Müslümanlar hakkında ve özellikle âlimler hakkında hüsn-ü zann etmek vacibtir.

Harem-i Şerif'e girip ümmetin saflarını ayırdığı gibi kalplerinin arasını ayıran ve dini de parçalayıp ayıran bu şeytanî binaları görenler, eğer el ve dil ile inkâr edemiyorlar da ancak kalp ile inkâr ediyorlarsa, tıpkı türbecilerin halktan aldıkları paralar karşısında ses çıkaramayanlar gibi ma'zur durlar.

Buradan da istidlalla insanların "icma" diye delil getirmeye çalıştıkları bir olay olduğu halde, kimse inkâr etmediği için "icma" hâsıl olmuştur sözlerinde ne kadar aksaklık olduğu anlaşılır.

Sözlerinin aksadığı husus, "inkâr etmedikleri"ne dair delilsiz söz söylemektir. Onların el ve dilleriyle inkâr etme-

¹² Ebu Said el-Hudrî'nin (ra) rivayet ettiği hadise işaret ediyor: *"Sizden kim bir münkeri görürse onu eliyle değiştirsin, eğer gücü yetmiyorsa diliyle değiştirsin. Ona da gücü yetmezse kalbiyle değiştirsin. Bu da imanın en zayıfıdır."* Müslim, *Sahih*; Kitabu'l-İman; Babu Beyanu'n-Nehyi Ani'l-Münkeri Mine'l-İman: (49), et-Tirmizî, *es-Sunen*; Kitabu'l-Fiten; Babu Ma Ruviye fî Tağyiri'l-Münkeri Bi'l-Yed: s.217

melerine karşılık, kalpleriyle inkâr etmiş olmaları muhtemeldir. Siz de bilirsiniz ki şu zamanımızda birçok münker işlendiği halde, onu ne elinizle ve ne de dilinizle inkâr etmediğiniz halde, kalbinizle inkâr edersiniz. Cahil bir insan da, sizin bu olaylara şahid olduğunuzu görünce; falanca -münkeri- gördüğü halde inkâr etmedi der. Bunu o kimse, ya sizi kinamak için söyler veya bu sükûtu örnek almak için söyler. İlim sahibi olan kimse, sükût ile delil bulmaya çalışmaz. İşte böylece o âlimlere dil uzatanların falanca şunu gördü, sustu veya diğerleri seslerini çıkarmadılar, bunun için "icma" oldu diyenlerin sözlerindeki sakatlığı görmüş olursunuz. Bu söz iki bakımdan hatalıdır:

1. Diğerlerinin susmasını ve falanca işi ikrar ettiler şeklinde yorumlamanın yanlışlığını ve sükûtun delil olmasının doğru olmadığını anladınız.

2. "Bunun için icma oldu" sözlerine gelince; icma Muhammed'in (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Ümmeti'nin müctehidlerinin üzerinde ittifak ettikleridir. Sükût edenin ne ittifakından ne de aykırı düşündüğünden söz edilemez. Bir sultanın huzurunda onun görevlilerinden birini övdüler. Orada bulunan bir adam ise hiç konuşmadan susuyordu. Sultan ona; niçin konuşmuyorsun, diye sorunca şöyle cevap verdi: "Konuşursam onların dediklerine aykırı olan bir şey söylemiş olurum da ondan!"

Her sükût rıza göstermek değildir. Bu münkerleri [işleyip] ortaya koyanlar ellerinde kılıç ve mızrak olanlardır. Halkın kanları ve malları onların dillerinden ve kalemlerinden çıkacak bir ifadeye ve ırzları da ağızlarından çıkacak bir kelimeye bağlı olduğu sürece, herhangi bir ferd nasıl olur da dilediği şekilde onların koydukları bu münkerleri kolayca reddedebilir?

Bu gördüğümüz kubbeler ve türbeler; şirke, ilhada ve İslam'ı yıkıp binasını harap etmeye götüren en büyük fitne nedeni olmaya başladı. Bu kubbeleri ve binaları -türbeleri-yapanların çoğunun; padişahlar, sultanlar, başkanlar ve valiler olduğunu görürsünüz. Bu kubbeleri ve türbeleri ya bir yakınlarının üzerlerine veya hakkında hüsn-ü zann ettikleri faziletli birisinin veya bir âlimin, bir tasavvufçunun, bir fakihin, bir şeyhin yahut büyük saydıkları bir insanın kabri üzerine yaparlar. O insanları bilenler de ölü ziyareti niyetiyle onların kabirlerini ve türbelerini ziyaret etmeye giderler.

Üstelik onlara tevessülde bulunmadan, onların isimlerini çağırmadan, onlara dua edip onların bağışlanmaları için istiğfarda bulunurlar. Ta ki o insanları bilenlerden kimse kalmayıncaya kadar. Onlardan sonra gelenler, bir de üzerine kubbeli türbe yapılmış ve içerisi mumlarla süslü, değerli halılarla döşenmiş, sandukaların üzerine kumaşlar örtülmüş, üzerlerine güller ve çiçekler atıldığını görünce; bunun bir yarar sağlayıp bir zararı giderdiğine içten içe inanmaya başlarlar. Hemen ardından türbedarlar bu kabirde yatan kimse adına yalanlar uydurarak, onun şöyle şöyle yaptığını, falana şöyle zarar verdiğini, falana da şöyle hayrı dokunduğunu söyleyerek onun fitratına her türlü bâtılı ekmeye başlarlar. Bunun için, Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bazı hadislerinde kabirlerin üzerine kandil yakıp aydınlatan ve üzerlerine yazı yazanları lanetlemiştir.¹³

¹³ İbn Abbas (ra) Allah'ın Rasulü'nden (*sallallahu aleyhi ve sellem*) rivayetle diyor ki:

“Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) kabirleri ziyaret eden kadınları ve kabirlerin üzerine mescid inşa edenleri ve içerisine kandil asanları lanetlemiştir.” en-Nesâî, *es-Sunen el-Kubra*: c.2/2170, Abdurrezzak, *el-Musannef*: c.9/238 (6704) İkrime'den (ra). Ebu Davud, *es-Sunen*; Kitabu'l-Cenaiz; Babu'z-Ziyareti'n-Nisâi el-Kubra: 3236, et-Tirmizî, *es-Sunen*; Kitabu's-Salati; Babu Kerahiyeti En Yuttehaze

Bu konuda gelen hadisler hayli çoktur. Bu, bizzat yasaklanmış olan bir şeydir. Üstelik büyük bir fesada yol açar. Eğer; bak Allah'ın Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bile kabrinin üzerinde kubbesi var ve bunun için epey para harcandı dersiniz, deriz ki: "Bu gerçekten meselenin aslını bilmemekten kaynaklanan büyük bir cehalettir. Bu kubbenin inşa edilmesi, Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) izniyle olmadığı gibi, ne ashabının, ne tabiunun ve ne de onlara tâbi olanların veya ümmetin âlimlerinin ve İslam imamlarının cevaz verdikleri bir şeydir. Allah'ın Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) kabrinin üzerine inşa edilen bu kubbe, son dönem Mısır sultanlarından olan ve el-Melik el-Mansur adıyla bilinen Sultan Kalavun es-Salihî tarafından hicri 678 yılında inşa ettirilmiştir. [Allame Zeynuddin Ebu Bekr İbnu'l-Huseyin İbn Ömer el-Merağî *Tahkiku'n-Nusreti Bi Tahlisi Meâlimi Dari'l-Hicre* adlı kitabında bunu zikreder.] Bunlar siyasî meselelerdir, delile dayanan meseleler değil. Arkadan gelenler önden gidenleri taklid edip dururlar.

Bu dediklerimiz zikretmek istediklerimizin bir bölümüdür. Zamanla bu belalar her yeri kuşatınca, hevaya uyulup âlimler kendilerine düşen münkeri reddetme görevlerinden yüz çevirip halkın yöneldikleri şeylere yönelince, münkeri ma'rufa, ma'ruf da münkere dönüştü. Böylece halkın ileri gelenlerinden bu durumlara karşı çıkıp insanları uyuracak kimse de göremez olduk.

Eğer, hayatta olan insanların veya ölülerden bazı kimse-lerle, harikulâde işler sergileyen ve kendilerine "meczub" denilen kimselerin ilişki kurmaları ve onların bu işi yapar-

Ale'l-Kabri Mescidun: c.2/816. el-Beyhakî, *es-Sünen el-Kubra*: c.4/7206. Bu hadisin baş tarafı ayrıca Ebu Hureyre (ra) ve Abdurrahman İbn Hasan [İbn Sabit] tarafından da rivayet edilmiştir.

ken, birçok insanın da kalplerini kendilerine cezbettiklerini ve onların da meczublar hakkında iyi itikad besledikleri konusunda ne düşünüyorsunuz dersiniz, deriz ki: “Meczub diye geçinen ve Allah’ın adını sakız gibi ağızlarında çiğneyip bunu sadece dillerine dolayıp onu Arapça olan lafzının şeklinin dışına çıkararak lanetlenmiş olan iblisin askerleri ve yeryüzünde şeytanların, sapkınlık libasını süsleyerek giydiği eşeklerin en büyükleridir.”

Lafza-i Celal’i mutlak tek başına “Allah, Allah” diyerek söylemek ne tam, müfid (yararlı) bir kelimedir ^(*) ne de Tevhid’dir. Bu olsa olsa, ancak Lafza-i Şerif’i, Arapça şeklinin dışına çıkararak onunla alay etmektir. ^(**)

Sonra bu kelimeyi anlamlarından soyutlamak doğru değildir. Diyelim ki, Zeyd adında saygın bir insan var. Onu da bir cemaat durmadan Zeyd, Zeyd diye ansalar, bu insanla alay etmek ve onu küçültmek sayılır. Özellikle de bu sözü söylerken harflerini tahrif ederlerse...

Üstelik Kitap ve Sünnet’e bakınız, acaba “lafza-i celal”i tek başına tekrarlanmış olarak görebilir misiniz? Yoksa Kitap ve Sünnet’te olanlar “zikir” “tevhid” “tesbih” ve “tehlil” değil midir? Allah’ın Rasulü’nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) zikirleri, duaları, O’nun (*sallallahu aleyhi ve sellem*) ehl-i beytinin ve ashabının duaları var. Allah’tan, Rasul’ün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) hidayetinden ve O’nun ahlâkından bu kadar uzak olan insanların alışıp çıkardıkları, hırıltı, zırlı ve eşeklerin anırmalarına benziyor?

(*) Arapçada tek bir kelime, tam anlam ifade etmez ve bir cümleyi oluşturmaz. Mutlaka bir terkip gerekir. Mesela; “Allah Rabbimizdir” cümlesi hem terkidir hem de anlamı tamdır. Ama bu iki kelimeyi ayırdığımızda anlam bölünür. Daha geniş bilgi için Bkz. el-Kurtubî, *el-Camiu Li Ahkami'l-Kuran* (Tefsir) Enfal Suresi: 2

(**) el-Hattabî, *Şe’nu’l-Dua*: 16, 17

Üstelik Lafza-i Celal'i söylerken, O'na bir de ölmüş insanlardan bazılarını, örneğin İbn Ulvan, Ahmed İbnu'l-Huseyn, Abdülkadir [el-Geylanî] ve el-Aydrus gibilerinin adlarını da ekleyerek zikrederler. (*) Hatta durum öyle bir hal aldı ki, insanlar zulüm ve baskıdan kurtulmak için, Ali er-Rumman ve Ali el-Ahmer gibilerinin kabirlerine gidip sığınmaya başladılar. (**)

Allahu Teâlâ, Rasulü'nü (sallallahu aleyhi ve sellem) iki vezirini (r.anhuma) ve ashabının ileri gelenlerini, o dalâlet ehli cahillerin ağızlarından korudu. Onlar böylece türlü şirk ve küfrü işleyip dururlar. (***)

Lafza-i Celal'i ağızlarında sakız gibi çiğneyen ve O'nu söylerken de O'na bazı fısk ve fücür ehlinin adını ekleyerek söyleyenlerden zaman zaman harikulade şeyler, kerametler veya kendilerine keskin aletleri saplayarak, boyunlarında yılanlar, akrepler taşıyarak, ateş yalayıp onu eliyle tutmak veya ateşe girmek gibi haller zuhur edebilir dersiniz:

Bunların hepsi şeytanî hallerdir. Eğer bu şeyleri ölümlerin kerameti, yaşayanların hasenatı zannederseniz; bilin ki, siz gerçeği göremeyen gözü kapalı kimselersiniz. Bu sapıklardan herhangi birisi, onlardan birinin adını [zikir] anında çağırıp onları Allah'a denk ve ortak koşunca, onlardan kerametler sadır olduğunu sanırsınız ve o ölümleri, Allah'ın veli kulları olarak kabul edersiniz.

(*) Kuzey Yemen'deki Müslümanlar Ağustos 1994'de Aydrus'un Kabrinin üzerindeki kubbeyi ve türbeyi, bid'at ve şirke götüren amellere sebep olmasından ötürü yıktılar. (Ç.N)

(**) Yemen'de kerametlerine inanılan iki şahıs.

(***) İmam es-San'anî (rh.a), Ebu Eyyub el-Ensari'nin (ra) türbesinde ne tür bid'atların işlendiğinden haberi olmadığı için böyle diyor. Aslında Bedir ve Uhud Ehli'nin, isimlerini teker teker zikredip onlara tevesülde bulunarak, Allah'tan yardım dileyenler hiçte az değil. Ülkemizde birçok dua kitabında bunu görürsünüz.

Peki, Allah herhangi bir meczubun veya salikin (sûfînin) onu Allah'a denk ve ortak koşmasından hiç razı olur mu? Eğer böyle zannediyorsanız, çok kötü bir şey yapmış olursunuz. O ölüleri Allah'a ortak koşmuş olur ve hâşâ onları İslam ve din dairesinden çıkarmış olursunuz. Zira siz, böylece onların Allah'a ortak ve denk koşulmasından onların razı olduklarına inanmış olursunuz. Sonra da bu halleri, ölülerin her bâtıla uyan, rezaletlerin deryasına dalmış, Allah'a bir tek secde bile etmeyen ve O'nu bir türlü yalnız zikretmeyen sapık müşriklerin izhar ettikleri kerametler olarak görürseniz, müşrikler, kâfirler ve meczupların kerametini ispat etmiş olur ve bununla İslam'ın hududunu, kerametlerini ve apaçık dinin ve şeriatın temellerini yıkmış olursunuz.

Eğer bu iki meselenin bâtıl olduğunu anlarsanız, bütün bu hallerin, şeytanî ve tağutî birer davranış ve İblis'in amellerinden olduğunu, bunu ancak şeytanların sapıklardan olan kardeşleri için uydurduklarını ve o iki grubun böylece Allah'ın kullarını saptırmak istediklerini de bilmiş olursunuz.

Allah'ın Rasulü'nün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) hadislerinde sabit olduğu gibi, şeytanlar ve cinler birçok zehirli hayvan ve yılan kılığına bürünebilirler. ¹⁴ Bu, gerçekliğinde şüphe olmayan bir durumdur.

¹⁴ Ebu Said el-Hudrî'nin (ra) Allah'ın Rasulü'nden (*sallallahu aleyhi ve sellem*) rivayet ettiği "Avamir" -insanların meczupların ellerinde gördüğü yılanlar işte o şeytanlar ve cinlerdir- hadisinde Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) dedi ki:

"Bu evlerin sakinleri vardır. Eğer onlardan bir şey görürseniz üç gün onları sıkıştırınız. Eğer giderse ne ala, yoksa onu öldürün. Çünkü o kâfirdir." Yani kâfir cindir. [Müslim, *Sahih*; Kitabu's-Selam; Babu Katli'l-Hayyatı ve Ğayriha: (37).]

Yine Ebu Said el-Hudrî'den (ra) rivayet edilen başka bir hadiste Allah'ın Rasulü (*sallallahu aleyhi ve sellem*) dedi ki:

Bu da sihir konusuna girer. Sihir ise türlere ayrılır. Öğrenilmesi zor değildir. Sihrin en büyük kapısı, Allah'a küfrederek onu inkâr etmek, Kur'an'ı helâlara koymak (el-iyazu billah) vb. gibi, Allah'ın yüce kıldığını aşağılamaktır. Bu meczupların yaptıklarını, gafil olan insanlar sakın gözlerinde büyütüp bunu harikulade şeyler olarak görmesinler? Zira sihrin insanın davranışlarında çok büyük bir etkisi vardır. İşte böylece eşyayı, sihirle şeklinden başka bir şekle sokarlar. Firavun'un sihirbazları da vadiyi yılanla doldurmuşlardı. Hatta neredeyse Musa (as) bile, için için korkmaya başlamıştı.

Allah bu yaptıklarının büyük bir sihir olduğunu vafetti. Sihir ondan daha büyüğünü de yapar. İbn Battuta ve bazı gezginciler, Hind diyarında bazı insanların büyük ateşler yakıp içerisine incecik elbiseler giyerek girdiklerini ve sonrada o ateşten, o incecik elbiselerine hiçbir şey olmadan çıktıklarını gördüklerini zikretmişlerdir. Hatta İbn Battuta diyor ki; Hind krallarından birisi yanlarında getirdiği iki çocuğu parça parça ettikten ve her bir parçayı da kimsenin göremeyeceği bir şekilde bir yerlere dağıttıktan sonra, öyle bir bağırıp ağladı ki, orada bulunanların o parçaların nereden ve nasıl teker teker oraya gelip diğer parçalarla birleştiğinin farkında bile olamadılar. Ondan sonra o çocuklardan her birisi, ayağının üzerine kalkıp yürüdü. Ben bu seyahatnamenin özetlenmiş bir şeklini Hicri 1136 yılında Mekke'de okudum. Hanefi Müftülerinden Allame Seyyid Muhammed İbn Es'ad (rh.a) bunu bize yazdırdı.

"Medine'de müslüman olan cinler var. Onlardan bir şeyi görürseniz ona üç gün süre tanıyınız. Eğer bundan sonra da görünürse onu öldürünüz. Çünkü o ancak şeytandır." el-Munzirî, *et-Terğibu ve't-Terhib*: c.3/626

Ebu'l-Ferec el-Eşfehanî'nin *el-Eğânî* adlı kitabında, senedini zikrettiği bir haberde, el-Velid İbn Ukbe'nin yanında ineğin karnına girip çıkan bir sihirbazdan söz eder. O esnada Cundub (ra) bunu görür. Hemen evine gider, kılıcını kuşanır ve oraya süratle geri döner. Sihirbaz tekrar ineğin karnına girince Cundub (ra); “gördüğünüz halde, sihir mi yapıyorsunuz?” deyip ineğin karnına kılıcıyla vurduğu gibi, ineğin karnıyla beraber sihirbazı da ikiye böldü. İnsanlar bunu görünce dehşete kapıldılar. el-Velid İbn Ukbe bunun üzerine onu hapseder. Ardından da Halife Osman İbn Affan'a (ra) bu durumu bir mektupla bildirir. Hapishanedeki tutuklulardan sorumlu, bir Hristiyan'dı. Cundub'un (ra) gündüz oruç tutup gece namazlara kalktığını görünce şöyle söylendi:

“Vallahi, eğer bu insan bu kavmin en şerlilerinden ise, bu kavim, doğruluk kavmidir” deyip yerine bir adam bırakarak Kûfe'ye gitti ve Kûfe'nin en faziletli insanını sordu. el-Eş'as İbn Kays dediler. Onun evine gidip misafir oldu. Baktı ki o, gece boyu uyuyor. Sabah namazına kalkınca kahvaltısını istiyor, gördü. Onun yanından ayrılınca yine sordu; “Kûfe'nin en faziletli insanı kimdir diye?” Ona; “Cerir İbn Abdillâh” dediler. Ona da misafir oldu. Onun gece boyunca hep uyuduğunu, sonra da sabah namazına kalkınca kahvaltısını istediğini gördü. Bunun üzerine kibleye dönüp; “Rabbim Cundub'un Rabbi, dinim Cundub'un dini” diyerek İslam'a girdi.

el-Beyhakî'nin *es-Sünen el-Kubra*'da tahrir ettiği bir rivayette bu kıssa biraz daha farklı olarak zikredilir. el-Beyhakî'nin bu kıssayı Ebu'l-Esved yoluyla naklettiğine göre; el-Velid İbn Ukbe, Irak'ta iken huzurunda bir sihirbaz sihir yapıyordu. Birisinin kellesine kılıçla vurup uçurduktan sonra öyle bir çığlık atıp bağırdı ki, kellesi kesilen insan bağıarak kalkar ve sonra başı yine gövdesine oturur. İnsanlar bunu görünce “Subhanallah” demekten kendilerini alamadılar.

Orada bulunan Muhacirden bir insan, ertesi sabah kılıcını kuşanıp geldi. O sihirbaz yine aynı oyununu sergiliyordu. Bu salih insan onu görünce, kılıcını çekti ve sihirbazın başına vurup gövdesinden ayırdı ve şöyle dedi: “Eğer doğru ise, haydi şimdi kendisini diriltsin!..” Bunun üzerine el-Velid hâpishane görevlisi Diran’a emretti ve onu hapse attırdı...¹⁵

Bundan daha acaib bir başka bir olayı yine el-Beyhakî isnadıyla uzun olarak anlatır... Bir zamanlar bir kadın vardı. Babil’de Harut ve Marut adlı iki melekten sihir öğrendi. O kadın bundan sonra, buğday alıyor, buğdaya ekmek ol diyor, buğday da ekmek oluyordu. O kadın istediği her şeyi yapıyordu.

Şeytanî hâller sayılmakla bitmez. Buna bir misal olması için (hadislerde haber verildiği gibi) Deccal’in yapacaklarını bilmek yeter. Bu gibi durumlarda ölçü Kur’an ve Sünnettir.

¹⁵ el-Beyhakî, *es-Sunen el-Kubra*: c.8, s.136. Bu kıssada bu salih insanı hâpishane görevlisi Diran’ın onu serbest bırakıp; “O’na kaçabilir misin?” deyince, o da; “evet” der. Diran; “Umarım Allah bundan bana hesap sormaz...” der.

AKÎDE ÜZERİNE İKİ RİSÂLE

İMAM EZ-ZEHEBÎ

Hıristiyanlara Benzemeye Reddiye

ES-SAN'ANÎ

Tathiru'l-İ'tikâd

Dinin aslı; onu Allah'tan geldiği gibi alıp iman etmek ve hayatımızı ona göre düzenlemektir. İbadetin aslı ise; dinde Allah'ı Tevhid eyledikten sonra, "ihlâs"la dini, Allah için, Allah'tan geldiği gibi halis (saf, berrak, tertemiz, hanif) yani içine şirk, küfür, dalâlet ve bid'at karıştırmadan yaşamak ve onu yaşatmaya çalışmaktır. Bunun da iki şartı vardır: Biri; Allah ve Rasulü'nden (*sallallahu aleyhi ve sellem*) gelene uymak, diğeri de; kâfirlerin ve müşriklerin dinlerinden ve onların dinlerine ait olan i'tikad ve amellerden ve bunun vesilelerinden uzak olmaktır. Dinin halis bir biçimde korunup yaşatılabilmesi, temelde sahih bir ilim ve iman gerektirir. Dinin ayakta kalabilmesi ve insanlara yol gösterebilmesi için, Müslümanları yöneten ve onlardan olan emir sahiplerinin; toplumu Allah'ın emirlerine göre yönlendirmeleri ve onları Rasul'ün (*sallallahu aleyhi ve sellem*) Sünneti'ne uymaları hususunda bilgilendirip eğitmeleri gerekir.

